

## Nr 21

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:46 angående utformningen av beskattad sjukpenning, m. m., jämte motioner.

## Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen 1973:1 (bilaga 7, punkten B 6) beräknat medel för nedannämnda ändamål, har Kungl. Maj:t i propositionen 1973:46 under återopande av statsrådsprotokollet över social-ärenden för den 9 mars 1973 föreslagit riksdagen att

A. antaga följande vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
- 2) lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
- 3) lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
- 4) lag om ändring i militärsättningsförordningen (1950:261),
- 5) lag om ändring i lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare,
- 6) lag om ändring i lagen (1967:919) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m.,
- 7) lag om ändring i förordningen (1954:519) angående kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.,

B. för budgetåret 1973/74 under femte huvudtiteln till *Bidrag till sjukförsäkringen* anvisa ett förslagsanslag av 2 220 000 000 kr.

I propositionen läggs fram förslag till en omkonstruktion av sjukpenningförsäkringen. I samband därmed föreslås en höjning av ersättningsnivån för sjukpenning från den allmänna försäkringen i anslutning till att sjukpenningförmånerna görs skattepliktiga.

Nuvarande system med sjukpenningklasser föreslås ersatt av en sjukpenninggrundande inkomst som direkt knyter an till den inkomst som sjukpenningen skall ersätta. Sjukpenningen föreslås utgå med ett belopp som motsvarar 90 % av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst upp till en årsinkomst som motsvarar 7,5 basbelopp. Sjukpenningen föreslås bli pensionsgrundande för ATP. Detsamma föreslås gälla bl. a. för sjukpenning från yrkesskadeförsäkringen. I propositionen läggs också fram förslag till de lagändringar som behövs för tillgodoräkning som pensionsgrundande inkomst av vissa förmåner vid vård av barn och vid arbetslöshet varom förslag lagts fram i propositionerna 1973:47 och 1973:56.

Sjukpenningen för hemmamakar föreslås höjd från 6 kr. till 8 kr. om dagen utan beskattning. Det föreslås därjämte att de särskilda barntilläggen till sjukpenningen slopas. För försäkrade med förvärvsinkomst mellan

1 800 kr. och 4 500 kr. om året föreslås i propositionen särskilda övergångsregler. Möjligheterna att teckna frivillig sjukpenningförsäkring föreslås vidgade till att gälla ett sammanlagt belopp på 20 kr. om dagen utan beskattning mot f. n. 15 kr.

I propositionen har den föreslagna höjningen av sjukpenningförmånerna beräknats medföra att sjukförsäkringens kostnader år 1974 ökar med omkring 2 700 milj. kr. jämfört med år 1973.

Propositionen innehåller även förslag om nya finansieringsregler för sjukförsäkringen. Dessa finansieringsregler omfattar även kostnaderna för de i propositionerna 1973:45 och 1973:47 framlagda förslagen om genomförande av en allmän tandvårdsförsäkring och en föräldraförsäkring. Statsbidrag föreslås utgå med en tredjedel av samtliga kostnader inom sjukförsäkringen. Statens bidrag till sjukförsäkringen beräknas därmed i propositionen stiga från omkring 1 000 milj. kr. för år 1973 till drygt 3 450 milj. kr. för år 1974. Arbetsgivarna föreslås svara för ca 40 % av hela sjukförsäkringens kostnader. Arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgift föreslås därför höjd från nuvarande 3,2 % till 3,8 % av löneunderlaget fr. o. m. den 1 januari 1974. Genom höjningen beräknas försäkringen tillföras 665 milj. kr. för helt år.

Som bidrag till finansieringen av tandvårdsförsäkringen, föräldraförsäkringen och de höjda sjukpenningförmånerna föreslås vidare att sjukförsäkringen tillförs 250 milj. kr. genom ökade sjukförsäkringsavgifter från de försäkrade, motsvarande i genomsnitt 70 kr. per försäkrad och år. Denna egenavgift till sjukförsäkringen föreslås samtidigt få en ändrad utformning. Avgiften föreslås bestå av dels en fast del på 300 kr. för varje försäkrad med minst 4 500 kr. i årsinkomst, dels en rörlig del som skall utgöra en viss procentandel av den sjukpenninggrundande inkomsten. Den totala sjukförsäkringsavgiften får enligt förslaget inte överstiga 10 procent av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Enligt propositionen kommer den föreslagna avgiftskonstruktionen – jämfört med de avgifter som skulle ha gällt år 1974 vid oförändrade förmåns- och finansieringsregler – att innebära minskade eller oförändrade avgifter för försäkrade i inkomstlägen upp till 20 000 kr. i årsinkomst av anställning. För den som har 30 000 kr. i årsinkomst kommer avgiften att öka med ca 50 kr. per år, medan den som har 40 000 kr. i årsinkomst kommer att få betala ca 100 kr. mer än han skulle ha gjort år 1974 enligt nuvarande regler. För de högsta inkomsttagarna, som berörs av höjningen av övre inkomstgränsen till sjukpenningsskalen, ökar avgiften med mellan 200 och 300 kr. per år. För egna företagare föreslås särskilda avgiftsregler.

Samtliga nu nämnda åtgärder föreslås bli genomförda den 1 januari 1974.

Författningsförslagen är av följande lydelse.

## 1) Förslag till

**Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring,

*dels att 3 kap. 9 § och 15 kap. 2 § skall upphöra att gälla,*

*dels att 1 kap. 6 §, 3 kap. 1–6, 10, 11, 16–18 §§, 4 kap. 3 §, 7 kap. 1 §, 11 kap. 2, 3 och 6 §§, 13 kap. 2 §, 17 kap. 1 och 4 §§, 18 kap. 5 §, 19 kap. 1–4, 6 och 7 §§, 20 kap. 3 och 4 §§ samt 21 kap. 1 § skall ha nedan angivna lydelse.*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

6 §<sup>1</sup>

*Inom folkpensioneringen och försäkringen för tilläggspension skola de beräkningar, som angivas i denna lag, göras på grundval av ett basbelopp.*

*Inom den allmänna försäkringen skola de beräkningar, som angivas i denna lag, göras på grundval av ett basbelopp.*

Basbeloppet fastställs av Konungen för varje månad och utgör fyratusen kronor multiplicerat med det tal, vilket anger förhållandet mellan det allmänna prisläget under andra månaden före den som basbeloppet avser och prisläget i september 1957. Ändring av nämnda tal må ej föranleda ändring av basbeloppet, med mindre talet stigit eller nedgått med minst tre procent sedan närmast föregående ändring av basbeloppet vidtogs. Det sålunda beräknade basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

3 kap.

1 §

*Försäkrad äger enligt vad nedan sägs rätt till sjukpenning på grundval av placering i sjukpenningklass.*

*Hos allmän försäkringskassa inskriven försäkrad äger enligt vad nedan sägs rätt till sjukpenning, om hans sjukpenninggrundande inkomst uppgår till minst fyratusenfemhundra kronor.*

*Försäkrad, som är inskriven i allmän försäkringskassa men som icke har sjukpenninggrundande in-*

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1967:206.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

komst uppgående till fyra-  
tusenfemhundra kronor, skall än-  
då vara berättigad till sjukpenning  
enligt vad nedan sägs, förutsatt att  
han är gift och stadigvarande sam-  
manbor med sin make eller, i  
annat fall, stadigvarande samman-  
bor med barn under sexton år till  
honom eller hans make eller med  
någon, med vilken han varit gift  
eller har eller har haft barn.

2 §<sup>2</sup>

Hos allmän försäkringskassa in-  
skriven försäkrad, vars inkomst av  
förvärvsarbete för år räknat upp-  
går till minst ettusenåttahundra  
kronor, skall med hänsyn till sag-  
da inkomst vara placerad i sjuk-  
penningklass. Har den försäkrade  
inkomst såväl av anställning som  
av annat förvärvsarbete, skall pla-  
ceringen anses grundad på inkomst-  
ten av anställning såvitt avser den  
sjukpenningklass, i vilken den för-  
säkrade skulle hava placerats med  
hänsyn enbart till sagda inkomst,  
samt i övrigt på inkomsten av  
annat förvärvsarbete. För tid då  
undantagande från försäkringen  
för tilläggspension enligt 11 kap.  
7 § äger giltighet för den försäkra-  
de skall för placering i högre sjuk-  
penningklass enligt 4 § än klassen  
nr 2 hänsyn icke tagas till inkomst  
av annat förvärvsarbete än anställ-  
ning.

Med inkomst av förvärvsarbete  
avses den inkomst i penningar el-  
ler naturaförmåner i form av kost  
eller bostad, som försäkrad kan  
antagas komma att tills vidare

Sjukpenninggrundan-  
de inkomst är den inkomst i  
penningar eller naturaförmåner i  
form av kost eller bostad, som för-  
säkrad kan antagas för år räknat  
komma att tills vidare åtnjuta av  
eget arbete, antingen såsom ar-  
betstagare i allmän eller enskild  
tjänst (inkomst av an-  
ställning) eller på annan  
grund (inkomst av annat  
förvärvsarbete). Sjukpen-  
ninggrundande inkomst fastställes  
av försäkringskassan. Inkomst av  
anställning och inkomst av annat  
förvärvsarbete skola därvid var för  
sig avrundas till närmast lägre  
hundratal kronor. För tid då un-  
dantagande från försäkringen för  
tilläggspension enligt 11 kap. 7 §  
gäller för den försäkrade skall  
inkomst av annat förvärvsarbete  
icke beaktas.

Vid beräkning av sjukpenning-  
grundande inkomst bortses från in-  
komst av anställning och annat för-  
värvsarbete i den mån summan där-  
av överstiger sju och en halv gånger

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1970:141.

*Nuvarande lydelse*

åtnjuta av eget arbete, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller ock eljest (inkomst av annat förvärvsarbete). Ersättning i penningar eller naturaförmåner som nyss sagts för arbete som försäkrad utför för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst anses såsom inkomst av anställning, såvida den försäkrade och den som utgivit ersättningen äro ense därom samt överenskomelse tillika träffas enligt 11 kap. 2 § andra stycket; och skall i dylikt fall den förre anses såsom arbetstagare och den senare såsom arbetsgivare.

Beräkning av inkomst av förvärvsarbete skall, där förhållandena ej eljest äro kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar, som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som må kunna framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Inkomst av arbete för egen räkning må ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Utgöres inkomst helt eller delvis av naturaförmåner, skola dessa uppskattas efter de regler, som tillämpas vid taxering till kommunal inkomstskatt.

Försäkrad, som är inskriven hos allmän försäkringskassa men vars inkomst av förvärvsarbete icke uppgår till ettusenåttahundra kronor för år, skall likväl vara placerad i sjukpenningklass, såframt han är gift och stadigvarande sammanbor med sin make eller, i annat fall, stadigvarande sammanbor

*Föreslagen lydelse*

det vid årets ingång gällande basbeloppet. Belopp, från vilket sålunda skall bortses, avräknas i i första hand på inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sagts för arbete som försäkrad utför för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst anses såsom inkomst av anställning, såvida den försäkrade och den som utgivit ersättningen äro ense därom samt överenskomelse tillika träffas enligt 11 kap. 2 § andra stycket; och skall i dylikt fall den förre anses såsom arbetstagare och den senare såsom arbetsgivare.

Beräkning av sjukpenninggrundande inkomst skall, där förhållandena ej eljest äro kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar, som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som må kunna framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Inkomst av arbete för egen räkning må ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Utgöres inkomst helt eller delvis av naturaförmåner, skola dessa uppskattas efter de regler, som tillämpas vid beräkning av preliminär skatt.

*Nuvarande lydelse*

*med barn under sexton år till honom eller hans make eller med någon, med vilken han varit gift eller har eller har haft barn.*

*Föreslagen lydelse*3 §<sup>3</sup>

Försäkrad, som åtnjuter hel förtidspension enligt denna lag eller under månaden närmast före den, varunder han uppnått sextiosju års ålder, åtnjuter sådan pension *eller på grund av vad i 4 kap. 3 § stadgas icke vidare äger komma i åtnjutande av sjukpenning, må ej vara placerad i sjukpenningklass.* Ej heller må försäkrad på grund av vad i 2 § sista stycket stadgas vara placerad i sjukpenningklass för tid efter den månad, varunder han fyller sextiosju år.

Försäkrad, som åtnjuter hel förtidspension enligt denna lag eller under månaden närmast före den, varunder han uppnått sextiosju års ålder, åtnjuter sådan pension, *har ej rätt till sjukpenning. För tid efter ingången av den månad, varunder försäkrad fyllt sextiosju år eller dessförinnan börjat åtnjuta ålderspension enligt denna lag, må sjukpenning utgå för högst ett-hundraåttio dagar.*

Ej må försäkrad på grund av vad i 1 § *andra stycket* stadgas uppbära sjukpenning för tid efter den månad, varunder han fyller sextiosju år.

4 §<sup>4</sup>

*Försäkrad som avses i 2 § sista stycket skall tillhöra sjukpenningklass nr 1. Hel sjukpenning i denna klass utgör sex kronor för dag. Övriga sjukpenningklasser och beloppet av hel sjukpenning för dag i varje klass framgår av följande tabell:*

*Hel sjukpenning utgör för dag nittio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundra sextio fem. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kröntal. För försäkrad som avses i 1 § andra stycket utgör hel sjukpenning åtta kronor för dag.*

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1970:141.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1972:671.

## Nuvarande lydelse

| Sjuk-<br>pen-<br>ning-<br>klass<br>nr | Inkomsten av förvärvs-<br>arbete uppgår för år |                    | Sjuk-<br>pen-<br>ning<br>kr. |
|---------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------|------------------------------|
|                                       | till kr.                                       | men ej<br>till kr. |                              |
| 2                                     | 1 800                                          | 2 600              | 6                            |
| 3                                     | 2 600                                          | 3 400              | 7                            |
| 4                                     | 3 400                                          | 4 200              | 8                            |
| 5                                     | 4 200                                          | 5 000              | 9                            |
| 6                                     | 5 000                                          | 5 800              | 10                           |
| 7                                     | 5 800                                          | 6 800              | 12                           |
| 8                                     | 6 800                                          | 8 400              | 14                           |
| 9                                     | 8 400                                          | 10 200             | 16                           |
| 10                                    | 10 200                                         | 12 000             | 19                           |
| 11                                    | 12 000                                         | 14 000             | 22                           |
| 12                                    | 14 000                                         | 16 000             | 25                           |
| 13                                    | 16 000                                         | 18 000             | 28                           |
| 14                                    | 18 000                                         | 21 000             | 31                           |
| 15                                    | 21 000                                         | 24 000             | 34                           |
| 16                                    | 24 000                                         | 27 000             | 37                           |
| 17                                    | 27 000                                         | 30 000             | 40                           |
| 18                                    | 30 000                                         | 33 000             | 43                           |
| 19                                    | 33 000                                         | 36 000             | 46                           |
| 20                                    | 36 000                                         | 39 000             | 49                           |
| 21                                    | 39 000                                         | —                  | 52                           |

## Föreslagen lydelse

Av sjukpenningbeloppet i varje klass utgöra sex kronor grundsjukpenning och återstoden tilläggs-sjukpenning.

För dag då försäkrad åtnjuter sjukhusvård skall sjukpenning minskas med tio kronor, dock med högst hälften av sjukpenningens belopp. Minskningen skall intill ett belopp av tre kronor anses belöpa på grundsjukpenning. I övrigt skall minskningen i första hand anses belöpa på sådan del av tilläggs-sjukpenning, som svarar mot inkomst av anställning.

Utan hinder av vad i tredje stycket stadgas utgör sjukpenningen vid sjukhusvård lägst sex kronor för försäkrad som stadigvarande sammanbor med barn under tio år till honom eller hans make eller till någon, med vilken han stadigvarande sammanbor och med vilken han varit gift eller har eller har haft barn.

För dag då försäkrad åtnjuter sjukhusvård skall sjukpenning minskas med tio kronor, dock med högst en tredjedel av sjukpenningens belopp. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmast lägre hela kronantal. Sjukpenning vid sjukhusvård skall dock alltid utgå med lägst åtta kronor.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

5 §<sup>5</sup>

Allmän försäkringskassa skall i samband med inskrivning av försäkrad besluta angående den försäkrades *placering i sjukpenningklass*. Av beslutet skall framgå i vad mån *placeringen grundas på inkomst av anställning eller på inkomst av annat förvärvsarbete*. *Den försäkrades placering i sjukpenningklass* skall omprövas

a) när till kassans kännedom kommit att försäkrads inkomstförhållanden undergått ändring av betydelse för *placeringen i sjukpenningklass*,

b) när undantagande som avses i 2 § första stycket sista punkten blir giltigt eller upphör att äga giltighet, samt

c) när förtidspension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring av den försäkrades *arbetsförmåga*.

Ändring av *försäkrads placering i sjukpenningklass* i fall som avses under a), b) och c) här ovan må ej ske förrän vid det månadsskifte som inträffar närmast efter det beslutet härom fattats. Ändring av *försäkrads placering i sjukpenningklass* i annat fall skall ske vid månadsskiftet närmast efter det anledning till ändringen uppkommit eller, i fall då *försäkrads placering i sjukpenningklass* enligt 2 §

Allmän försäkringskassa skall i samband med inskrivning av försäkrad besluta angående den försäkrades *tillhörighet till sjukpenningförsäkringen*. I fråga om *försäkrad som avses i 1 § första stycket* skall kassan samtidigt *fastställa den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst*. Av beslutet skall framgå i vad mån *sjukpenninggrundande inkomst* är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. *Beslut om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen* skall omprövas

a) när till kassans kännedom kommit att försäkrads inkomstförhållanden undergått ändring av betydelse för *rätten till sjukpenning* eller för *sjukpenningens storlek*,

c) när förtidspension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades *förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete*.

Ändring skall i fall som avses i första stycket a) ej ske förrän trettio dagar efter det försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen. Ändring skall i annat fall ske så snart anledning till ändringen uppkommit eller, i fall då *sjukpenningförsäkring* enligt 1 § andra stycket skall upphöra på grund av att den försäkrades make eller någon med vilken den försäkrade varit gift eller har eller

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1970:141.



*Nuvarande lydelse*

*sista stycket* skall upphöra på grund av att *hans* make eller någon med vilken *han* varit gift eller har eller har haft barn avlider, vid fjärde månadsskiftet efter dödsfallet.

*Under tid då försäkrad lider av sjukdom som avses i 7 § må hans placering i sjukpenningklass icke ändras, med mindre sådant fall är för handen som avses under b) och c) här ovan eller rätt till sjukpenning upphör till följd av vad i 4 kap. 3 eller 5 § stadgas.*

Under tid då försäkrad efter förmedling av arbetsmarknadsmyndighet eller arbetsvårdsorgan hos kommun eller landstingskommun undergår arbetsprövning, yrkesutbildning eller arbetsträning *må han ej placeras i lägre sjukpenningklass än den han närmast dessförinnan tillhörde*, med mindre sådant fall är för handen som avses under b) och c) här ovan eller, vad angår arbetsträning, denna pågått sex månader.

*Föreslagen lydelse*

har haft barn avlider, vid fjärde månadsskiftet efter dödsfallet.

Under tid då försäkrad efter förmedling av arbetsmarknadsmyndighet eller arbetsvårdsorgan hos kommun eller landstingskommun undergår arbetsprövning, yrkesutbildning eller arbetsträning *skall fastställd sjukpenninggrundande inkomst ej sänkas*, med mindre sådant fall är för handen som avses i första stycket b) eller c) eller, vad angår arbetsträning, denna pågått sex månader.

6 §<sup>6</sup>

Försäkrad är skyldig att så snart ske kan och senast inom två veckor till den allmänna försäkringskassan anmäla sådan *stadigvarande* ändring i sina inkomstförhållanden, som är av betydelse för placeringen i sjukpenningklass.

Försäkrad är skyldig att så snart ske kan och senast inom två veckor till den allmänna försäkringskassan anmäla sådan ändring i sina inkomstförhållanden, som *påverkar rätten till sjukpenning eller sjukpenningens storlek*.

*Allmän försäkringskassa skall i den utsträckning det skäligen påkallas genom förfrågningar hos de försäkrade eller på annat lämpligt sätt inhämta uppgifter om den försäkrades inkomstförhållanden och andra omständigheter som ha betydelse för sjukpenningförsäringen.*

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1971:631.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

9 §<sup>7</sup>

Till sjukpenning utgives b a r n -  
t i l l ä g g f ö r d e n f ö r s ä k r a d e s e l -  
l e r h a n s m a k e s b a r n u n d e r s e x t o n  
å r , m e d v i l k e t d e n f ö r s ä k r a d e s t a -  
d i g v a r a n d e s a m m a n b o r . D e t s a m -  
m a g ä l l e r d ä r d e n f ö r s ä k r a d e ä r  
u n d e r h å l l s s k y l d i g b e t r ä f f a n d e  
b a r n u n d e r s e x t o n å r , m e d v i l k e t  
h a n i c k e s t a d i g v a r a n d e s a m m a n -  
b o r , s å f r a m t h a n p å s ä t t r i k s f ö r -  
s ä k r i n g s v e r k e t f ö r e s k r i v e r s t y r k e r  
a t t u n d e r h å l l s s k y l d i g h e t e n f u l l g ö -  
r e s .

Barn tillägg till hel sjukpenning  
utgör en krona för ett eller två  
barn, två kronor för tre eller fyra  
barn samt tre kronor för fem eller  
flera barn, allt för dag. Till sjuk-  
penning, som tillkommer försäk-  
rad vilken stadigvarande samman-  
bor med barn under tio år, utgör  
dock barn tillägg lägst två kronor  
för dag.

Barn tillägg till halv sjukpenning  
utgör hälften av belopp som i  
föregående stycke sägs.

Vid tillämpning av denna para-  
graf skall med make jämställas  
den, med vilken den försäkrade  
stadigvarande sammanbor och  
med vilken han varit gift eller har  
eller har haft barn.

10 §<sup>8</sup>

För den dag då sjukdomsfallet  
inträffade utgår sjukpenning en-  
dast om den försäkrade på grund  
av sjukdomen gått miste om dag-  
penning från erkänd arbetslöshets-  
kassa eller sjukperioden börjar  
inom tjugu dagar efter föregående

För den dag då sjukdomsfallet  
inträffade utgår i annat fall än  
som avses i 9 § sjukpenning endast  
om den försäkrade på grund av  
sjukdomen gått miste om dagpen-  
ning från erkänd arbetslöshetskass-  
sa eller kontant arbetsmarknads-

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1970:141.

<sup>8</sup> Senaste lydelse 1970:141. Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning  
av bifall till prop. 1973:47 och 1973:56.

*Nuvarande lydelse*  
sjukperiods slut.

*Föreslagen lydelse*  
*stöd enligt lagen (1973:00) om*  
*kontant arbetsmarknadsstöd* eller  
sjukperioden börjar inom tjugu  
dagar efter föregående sjukperiods  
slut.

Varar sjukperioden högst sex dagar utöver den dag då sjukdomsfallet inträffade, utgår sjukpenning för dag, då den försäkrade icke skulle hava utfört förvärvsarbete i sin huvudsakliga sysselsättning, endast i den mån antalet sådana dagar, den dag då sjukdomsfallet inträffade oräknad, överstiger två.

Utan hinder av andra stycket utgår

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>a) sjukpenning för semesterdag;</p> <p>b) sjukpenning till försäkrad som vid sjukperiodens början äger uppbära dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa;</p> <p>c) sjukpenning till försäkrad som <i>är placerad i sjukpenningklass nr 1 eller är placerad i sjukpenningklass nr 2 och skulle hava varit placerad i sjukpenningklass nr 1 om hans inkomst av förvärvsarbete icke uppgått till ettusen-åttahundra kronor för år.</i></p> | <p>b) sjukpenning till försäkrad som vid sjukperiodens början äger uppbära dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa <i>eller kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:00) om kontant arbetsmarknadsstöd;</i></p> <p>c) sjukpenning till försäkrad, som <i>avses i 1 § andra stycket.</i></p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Sjukpenning må ej utgivas för tid, innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts hos den allmänna försäkringskassan, där ej hinder mött för sådan anmälan eller eljest särskilda skäl föranleda att sjukpenning bör utgå.

Såsom sjukperiod anses tid, varunder försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 §.

#### 11 §<sup>9</sup>

Därest försäkrad gör anmälan därom till den allmänna försäkringskassan, skall i fråga om sjukperiod, som börjar efter nästa månadsskifte, *tilläggsjukpenning* som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete icke utgå för de första tre, trettiotre eller nittiotre

Därest försäkrad gör anmälan därom till den allmänna försäkringskassan, skall i fråga om sjukperiod, som börjar efter nästa månadsskifte, *sjukpenning* som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete icke utgå för de första tre, trettiotre eller nittiotre dagarna av

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1966:350.

*Nuvarande lydelse*

dagarna av varje sjukperiod, den dag då sjukdomsfallet inträffade inräknad (k a r e n s t i d). Därvid äga 10 § första—tredje styckena icke tillämpning i fråga om sådan sjukpenning. Vid beräkning av karenstid skola, därest sjukperiod börjar inom tjugu dagar efter föregående sjukperiods slut, de båda perioderna anses såsom en sjukperiod.

Försäkrad, som gjort anmälan enligt första stycket, må övergå till försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid, om han ej fyllt femtiofem år samt har god hälsa. Sådan ändring skall gälla från och med månaden närmast efter den, då framställning härom gjordes hos kassan, men må ej äga tillämpning vid sjukdom, som inträffat innan ändringen blivit gällande.

Upphör undantagande som avses i 2 § första stycket sista punkten att äga giltighet, skall beträffande *tilläggsjukpenning*, som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete, gälla en karenstid av nittiotre dagar. Den försäkrade må dock under de förutsättningar som angivas i andra stycket välja försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid; och skall därvid jämväl i övrigt tillämpas vad i andra stycket är stadgat.

Ej må i något fall sjukpenning som avses i denna paragraf utgivas vid sjukdom, som inträffat medan undantagande ägde giltighet.

*Föreslagen lydelse*

varje sjukperiod, den dag då sjukdomsfallet inträffade inräknad (k a r e n s t i d). Därvid äga 10 § första—tredje styckena icke tillämpning i fråga om sådan sjukpenning. Vid beräkning av karenstid skola, därest sjukperiod börjar inom tjugu dagar efter föregående sjukperiods slut, de båda perioderna anses såsom en sjukperiod.

*I fråga om försäkring med karenstid skall vid tillämpning av 5 § andra stycket första punkten den i sagda punkt angivna tiden trettio dagar ökas med det antal dagar som svarar mot den valda karenstiden.*

Upphör undantagande som avses i 2 § första stycket sista punkten att äga giltighet, skall beträffande *sjukpenning*, som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete, gälla en karenstid av nittiotre dagar. Den försäkrade må dock under de förutsättningar som angivas i andra stycket välja försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid; och skall därvid jämväl i övrigt tillämpas vad i andra stycket är stadgat.

16 §<sup>10</sup>

Beträffande arbetstagare, som enligt statliga föreskrifter eller på

Beträffande arbetstagare, som enligt statliga föreskrifter eller på

<sup>10</sup> Senaste lydelse 1964:156. Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:47.

*Nuvarande lydelse*

grund av bestämmelse, som beslutats av kommun eller landstingskommun, är berättigad att uppbära lön vid sjukdom eller *barnsbörd*, äger Konungen föreskriva undantag helt eller delvis från vad som är stadgat om *placering i sjukpenningklass*.

Har undantag som i första stycket sägs icke föreskrivits eller gäller det endast delvis, äger arbetsgivaren i den ordning Konungen bestämmer från allmän försäkringskassa erhålla arbetstagaren tillkommande sjukpenning *jämte barnstillägg*, i den mån nämnda förmåner icke överstiga den utbetalda lönen.

Överenskommelse att arbetsgivare, som vid arbetstagares sjukdom eller *barnsbörd* utgivit lön till arbetstagaren, skall hos allmän försäkringskassa äga uppbära arbetstagaren tillkommande sjukpenning *jämte barnstillägg* är bindande för kassan, endast såframt överenskommelsen har form av kollektivavtal och å arbetstagsarsidan slutits eller godkänts av organisation, som enligt lagen om förenings- och förhandlingsrätt är att anse såsom huvudorganisation. Föreligger dylikt kollektivavtal, må det av arbetsgivare, som är bunden av avtalet, efter överenskommelse återopas jämväl beträffande arbetstagare, vilken icke omfattas av avtalet men sysselsättes i sådant arbete för vilket avtalet gäller.

Har försäkrad, som drabbats av sjukdom utom riket, därvid erhållit underhåll genom utrikesförvalt-

*Föreslagen lydelse*

grund av bestämmelse, som beslutats av kommun eller landstingskommun, är berättigad att uppbära lön vid sjukdom eller *ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse*, äger Konungen föreskriva undantag helt eller delvis från vad som är stadgat om *rätt till sjukpenning och föräldrapenning*.

Har undantag som i första stycket sägs icke föreskrivits eller gäller det endast delvis, äger arbetsgivaren i den ordning Konungen bestämmer från allmän försäkringskassa erhålla arbetstagaren tillkommande sjukpenning *eller föräldrapenning*, i den mån nämnda förmåner icke överstiga den utbetalda lönen.

Överenskommelse att arbetsgivare, som vid arbetstagares sjukdom eller *ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse* utgivit lön till arbetstagaren, skall hos allmän försäkringskassa äga uppbära arbetstagaren tillkommande sjukpenning *eller föräldrapenning* är bindande för kassan endast såframt överenskommelsen har form av kollektivavtal och å arbetstagsarsidan slutits eller godkänts av organisation, som enligt lagen om förenings- och förhandlingsrätt är att anse såsom huvudorganisation. Föreligger dylikt kollektivavtal, må det av arbetsgivare, som är bunden av avtalet, efter överenskommelse återopas jämväl beträffande arbetstagare, vilken icke omfattas av avtalet men sysselsättes i sådant arbete för vilket avtalet gäller.

Har försäkrad, som drabbats av sjukdom utom riket, därvid erhållit underhåll genom utrikesförvalt-

*Nuvarande lydelse*

ningens försorg, äger förvaltningen i den ordning Konungen bestämmer från allmän försäkringskassa erhålla den försäkrade tillkommande sjukpenning *jämte barn-tillägg*, i den mån nämnda förmåner icke överstiga utgivet underhåll.

*Föreslagen lydelse*

ningens försorg, äger förvaltningen i den ordning Konungen bestämmer från allmän försäkringskassa erhålla den försäkrade tillkommande sjukpenning, i den mån *sjukpenningen icke överstiger* utgivet underhåll.

17 §<sup>11</sup>

Sjukpenning *jämte barn-tillägg* må indragas eller skäligen nedsättas, om försäkrad

Sjukpenning må indragas eller skäligen nedsättas, om försäkrad

a) vägrar att mottaga besök av person, som av den allmänna försäkringskassan erhållit uppdrag att verkställa sjukkontroll;

b) under sjukdom ändrar vistelseort utan att underrätta den allmänna försäkringskassan därom eller avreser till utlandet, där ej kassan medgivit att sjukpenning må utgå under vistelse därstädes;

c) utan giltigt skäl underlåter att på sätt stadgas i 6 § första stycket anmäla sådan ändring i sina inkomstförhållanden, som är av betydelse för *placeringen i sjukpenningklass*.

c) utan giltigt skäl underlåter att på sätt stadgas i 6 § första stycket, anmäla sådan ändring i sina inkomstförhållanden, som är av betydelse för *rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek*.

*Vad i första stycket sägs äger motsvarande tillämpning i fråga om föräldrapenning.*

Angående nedsättning eller indragning av *sjukpenning* i andra fall stadgas i 20 kap. 3 §.

Angående nedsättning eller indragning av *ersättning som här avses* stadgas i 20 kap. 3 §.

18 §<sup>12</sup>

På framställning av nykterhetsnämnd äger allmän försäkringskassa besluta, att sjukpenning *jämte barn-tillägg samt moderskapspenning* tillkommande försäkrad, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 §

På framställning av nykterhetsnämnd äger allmän försäkringskassa besluta, att sjukpenning *eller föräldrapenning* tillkommande försäkrad, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 § första stycket

<sup>11</sup> Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:47.

<sup>12</sup> Senaste lydelse 1969:161. Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:47.

*Nuvarande lydelse*

första stycket lagen om nykterhetsvård sägs, helt eller delvis skall utbetalas till kommunal myndighet eller den försäkrades make eller annan person att användas till den försäkrades samt, vad angår sjukpenning *jämte barntillägg*, hans familjs och, i fråga om *moderskapspenning*, barnets nytta.

Beträffande *moderskapspenning*, som tillkommer *kvinn*a vilken ej uppnått tjugu års ålder, må försäkringskassan på framställning av barnavårdsnämnd besluta om utbetalning till annan enligt vad i första stycket sägs.

Är *kvinn*a vid tiden för *nedkomsten* intagen i barnhem, ungdomsvårdsskola, fängvårds- eller *tvångsarbetsanstalt* eller allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, må försäkringskassan på framställning av föreståndare för inrättningen besluta, att *moderskapspenningen* skall utbetalas till honom att användas till kvinnans och barnets nytta.

*Föreslagen lydelse*

lagen om nykterhetsvård sägs, helt eller delvis skall utbetalas till kommunal myndighet eller den försäkrades make eller annan person att användas till den försäkrades samt, vad angår sjukpenning, hans familjs och, i fråga om *föräldrapenning*, barnets nytta.

Beträffande *föräldrapenning*, som tillkommer *försäkrad* vilken ej uppnått tjugu års ålder, må försäkringskassan på framställning av barnavårdsnämnd besluta om utbetalning till annan enligt vad i första stycket sägs.

Är *kvinn*a vid tiden för *barnets födelse* intagen i barnhem, ungdomsvårdsskola, fängvårdsanstalt eller allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, må försäkringskassan på framställning av föreståndare för inrättningen besluta, att *kvinnan tillkommande föräldrapenning* skall utbetalas till honom att användas till kvinnans och barnets nytta.

## 4 kap.

3 §<sup>13</sup>

För tid efter ingången av den månad, varunder försäkrad fyllt sextiosju år eller dessförinnan börjat åtnjuta ålderspension enligt denna lag, må ersättning för sjukhusvård utgå för högst trehundra-sextiofem dagar *och sjukpenning för högst etthundraåttio dagar*. För tid, varunder den försäkrade åtnjuter hel förtidspension, må *ersättning för sjukhusvård utgå för högst trehundrasextiofem dagar*; och skall med sådan tid jämsställas

För tid efter ingången av den månad, varunder försäkrad fyllt sextiosju år eller dessförinnan börjat åtnjuta ålderspension enligt denna lag, må ersättning för sjukhusvård utgå för högst trehundra-sextiofem dagar. *Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning* för tid, varunder den försäkrade åtnjuter hel förtidspension och skall med sådan tid jämsställas efterföljande tid, därest förtidspensionen upphört att utgå med månaden näst

<sup>13</sup> Senaste lydelse 1969:650.

*Nuvarande lydelse*

efterföljande tid, därest förtidspensionen upphört att utgå med månaden näst före den, varunder den försäkrade fyller sextiosju år.

*Föreslagen lydelse*

före den, varunder den försäkrade fyller sextiosju år.

7 kap.

1 §<sup>14</sup>

Rätt till folkpension i form av *f ö r t i d s p e n s i o n* tillkommer försäkrad, som fyllt sexton år och som ej åtnjuter ålderspension enligt denna lag, för tid före den månad, då han fyller sextiosju år, därest hans arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst hälften och nedsättningen kan anses varaktig.

Rätt till förtidspension tillkommer även *äldre* försäkrad, som *är arbetslös och som i egenskap av medlem i erkänd arbetslöshetskassa* uppburit ersättning från sådan kassa under den längsta tid ersättning kan utgå eller som under *21 månader* uppburit *omställningsbidrag enligt 102 § arbetsmarknadskungörelsen (1966:368)*, därest hans möjlighet att bereda sig fortsatt inkomst genom sådant arbete som han tidigare utfört eller genom annat för honom tillgängligt lämpligt arbete är nedsatt med minst hälften och nedsättningen kan anses varaktig.

Rätt till förtidspension tillkommer även försäkrad, som *fyllt sextio år och som till följd av arbetslöshet uppburit ersättning från erkänd arbetslöshetskassa* under den längsta tid *sådan* ersättning kan utgå eller uppburit *kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:000) om kontant arbetsmarknadsstöd under fyrahundra-femtio dagar*, därest hans möjlighet att bereda sig fortsatt inkomst genom sådant arbete som han tidigare utfört eller genom annat för honom tillgängligt lämpligt arbete är nedsatt med minst hälften och nedsättningen kan anses varaktig. *Rätt till förtidspension enligt vad nu sagts tillkommer försäkrad som uppburit kontant arbetsmarknadsstöd utan hinder av att stödet ej utgått under fyrahundrafemtio dagar, såvida han dessförinnan uttömt sin rätt till stöd.*

Kan nedsättning av arbetsförmågan icke anses varaktig men kan den antagas bli bestående avsevärd tid, äger den försäkrade rätt till folkpension i form av *s j u k b i d r a g*. Sådant bidrag skall vara begränsat till viss tid; och skall i övrigt vad som är stadgat om förtidspension gälla beträffande sjukbidrag.

<sup>14</sup> Senaste lydelse 1972:166. Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:56.



*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 11 kap.

2 §<sup>15</sup>

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som försäkrad åtnjuter såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön, som under ett år ej uppgått till femhundra kronor.

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som försäkrad åtnjuter såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön, som under ett år ej uppgått till femhundra kronor. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1954:243) om yrkes-skadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av Konungens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

b) föräldrapenning,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:00) om kontant arbetsmarknadsstöd samt

f) utbildningsbidrag enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966:368) i form av grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barntillägg.

Ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sägs för arbete som försäkrad utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, om ersättningen under ett år uppgått till minst femhundra kronor, anses såsom inkomst av anställning, såvida den försäkrade och den som utgivit ersättningen varit ense därom; och skall i dylikt fall den förre anses såsom arbetstagare och den senare såsom arbetsgivare.

<sup>15</sup> Senaste lydelse 1972:560. Förslaget till ny lydelse framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:47, 1973:56 och 1973:60.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn icke tagas till lön eller annan ersättning, som försäkrad åtnjutit från arbetsgivare, vilken är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, i annat fall än då den försäkrade sysselsatts vid skötseln av här i riket belägen fastighet eller i rörelse som bedrivs från här beläget fast driftställe. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare, såframt svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggs pension enligt 19 kap. 1 §.

Hänsyn skall ej heller tagas till lön eller annan ersättning från främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller från arbetsgivare, vilken tillhör beskickning eller konsulat som nu sagts och icke är svensk medborgare. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare eller den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, såframt utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggs pension enligt 19 kap. 1 §.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

## 3 §

Med inkomst av annat förvärvsarbete avses

- |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| a) inkomst av här i riket bedriven rörelse;                                                               | b) inkomst av här belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade; <i>samt</i>                                                                                                                                                                              |
| c) ersättning i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad för arbete för annans räkning; | c) ersättning i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad för arbete för annans räkning; <i>samt</i>                                                                                                                                                |
|                                                                                                           | d) <i>sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1954:243) om yrkes-skadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av Konungens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;</i> |

allt i den mån inkomsten icke enligt 2 § är att hänföra till inkomst av anställning.

Har inkomst som avses i första stycket a), b) eller c) icke uppgått till femhundra kronor för år, tages den ej i beräkning.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 6 §

För varje år, för vilket pensionsgrundande inkomst fastställts för försäkrad, skall pensionspoäng tillgodoräknas honom. I den mån pensionsgrundande inkomst härrör från inkomst av annat förvärvsarbete må dock pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade endast såvida tilläggs pensionsavgift enligt 19 kap. 3 § för året till fullo erlagts inom föreskriven tid. Utan hinder av att sådan avgiftsbetalning icke skett skall pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade för det år varunder han fyllt sextiofem år eller, där den försäkrade eller efterlevande till honom ansöker om pension enligt denna lag för tid före det år varunder den försäkrade skulle uppnå sextiosju års ålder, för de båda år som närmast föregått det då pension vid bifall till ansökningen skulle börja utgå.

För varje år, för vilket pensionsgrundande inkomst fastställts för försäkrad, skall pensionspoäng tillgodoräknas honom. I den mån pensionsgrundande inkomst härrör från inkomst av annat förvärvsarbete må dock pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade endast såvida tilläggs pensionsavgift enligt 19 kap. 3 § för året till fullo erlagts inom föreskriven tid. Utan hinder av att sådan avgiftsbetalning icke skett skall pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade för det år varunder han fyllt sextiofem år eller, där den försäkrade eller efterlevande till honom ansöker om pension enligt denna lag för tid före det år varunder den försäkrade skulle uppnå sextiosju års ålder, för de båda år som närmast föregått det då pension vid bifall till ansökningen skulle börja utgå. *Pensionspoäng skall vidare alltid tillgodoräknas för pensionsgrundande inkomst härrörande från inkomst som avses i 3 § första stycket d).*

Pensionspoäng som i första stycket sägs är den pensionsgrundande inkomsten delad med det vid årets ingång gällande basbeloppet. Pensionspoäng beräknas med två decimaler.

För år, varunder försäkrad åtnjutit förtidspension enligt 13 kap. 2 §, skall den försäkrade tillgodoräknas pensionspoäng motsvarande vad enligt nämnda paragraf skall antagas hava tillgodoräknats honom för samma år.

## 13 kap.

## 2 §

*Är den försäkrade vid tidpunkten för pensionsfallet placerad lägst i den sjukpenningklass, som svarar mot en årsinkomst av förvärvsarbete uppgående till det vid*

*Uppgår den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst vid tidpunkten för pensionsfallet lägst till ett belopp som motsvarar det vid årets ingång gällande basbeloppet.*

*Nuvarande lydelse*

årets ingång gällande busbeloppet, eller har pensionspoäng tillgodoräknats *honom* för minst tre av de fyra år, som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utgå med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Detsamma skall gälla *för det fall den försäkrade icke är placerad i sjukpenningklass som nu sagts men skulle hava varit placerad i sådan klass*, därest den allmänna försäkringskassan haft kännedom om samtliga de förhållanden som skola ligga till grund för *placeringen i sjukpenningklass*.

*Föreslagen lydelse*

pet, eller har pensionspoäng tillgodoräknats *den försäkrade* för minst tre av de fyra år, som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utgå med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Detsamma skall gälla *då vid tidpunkten för pensionsfallet sjukpenninggrundande inkomst uppgående till belopp som nu sagts icke fastställts, men skulle ha fastställts*, därest den allmänna försäkringskassan haft kännedom om samtliga de förhållanden som skola ligga till grund för *fastställandet*.

Hel förtidspension motsvarar den tilläggs pension i form av ålderspension, som skulle tillkomma den försäkrade, därest sådan pension skulle börja utgå från och med den månad varunder han fyller sextiosju år. Härvid skall ålderspensionen beräknas under antagande att den försäkrade för varje år från och med det då förtidspensionen börjar utgå till och med det då han uppnår sextiofem års ålder tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de pensionspoängtal, vilka tillgodoräknats honom under de fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffade eller, om pensionen därigenom blir större, under samtliga år från och med det då han fyllt sexton år till och med det som närmast föregått pensionsfallet. Vid beräkningen av nämnda medeltal bortses från de år intill ett antal av hälften, för vilka pensionspoäng ej tillgodoräknats den försäkrade eller för vilka poängtalet är lägst.

Pension enligt denna paragraf må ej utgå, om undantagande enligt 11 kap. 7 § ägde giltighet för den försäkrade då pensionsfallet inträffade samt undantagandet tillika föranlett, att den försäkrade för något av de fyra närmast föregående åren gått förlustig mer än en pensionspoäng. Ej heller må pension som nu sagts utgå, om den försäkrade vid sextiosju års ålder icke kan komma i åtnjutande av ålderspension enligt 12 kap.

15 kap.

2 §<sup>16</sup>

*Har försäkrad, som är född år 1927 eller tidigare, visst år under mer än nittio dagar uppburit sjuk-*

<sup>16</sup> Senaste lydelse 1968:239.

*Nuvarande lydelse*

penning enligt denna lag eller lagen om yrkesskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt lagen om ersättning åt smittbärare och har han därvid varit placerad lägst i den sjukpenningklass, vilken han skulle hava tillhört om hans årsinkomst av förvärvsarbete uppgått till det vid årets ingång gällande basbeloppet, skall vid beräkning av det i 12 kap. 2 § första stycket angivna medeltalet av pensionspoäng bortses från nämnda år, därest medeltalet därigenom höjes, samt vid tillämpningen i övrigt av 12 kap. anses som om pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för det året. Vad nu sagts skall icke avse år, då den försäkrade åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt denna lag eller då undantagande enligt 11 kap. 7 § varit gällande för honom och må ej tillämpas med avseende å mer än tre år.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning, då försäkrad, som är född år 1927 eller tidigare, visst är under mer än sextio dagar upphurit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller då han för jämförlig tid upphurit utbildningsbidrag, därest han var berättigad till dagpenning när bidraget började utgå, eller omställningsbidrag. Utbildningsbidrag eller omställningsbidrag för hel månad motsvarar härvid dagpenning under tjugutvå dagar. Bidrag för del av månad motsvarar dagpenning under det antal dagar som erhålles, om det tal, som angiver förhållandet mellan det uppburna beloppet och beloppet för hel månad multipliceras med tjugutvå. Brutet dagantal avrundas till närmast högre tal.

*Föreslagen lydelse*

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 17 kap.

1 §<sup>17</sup>

Det pensionsbelopp, som först förfaller till betalning efter beviljande av förtidspension, skall minskas med den försäkrade tillkommande sjukpenning *jämte barntillägg* enligt denna lag i den mån pension och *sjukförsäkringsförmåner* belöpa på samma månad. Beviljas förtidspensionen att utgå i omedelbar anslutning till sjukbidrag, skall minskning dock göras endast å belopp, varmed pensionen i anledning av ytterligare nedsättning av *arbetsförmågan* överstiger sjukbidraget. I första hand minskas folkpension.

Har vid omprövning jämlikt 3 kap. 5 § första stycket c) den försäkrade *placerats i sjukpenningklass för tid* efter det pensionen beviljats, skall för dag, då hel sjukpenning utgivits, *sjukförsäkringsförmånerna* föranleda minskning av pensionen endast i den mån *de överstiga* vad som skulle hava utgått *enligt den sjukpenningklass, i vilken den försäkrade är placerad* efter det pensionen beviljats.

Vad i första och andra styckena sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande belopp, varmed förtidspension ökas i anledning av ytterligare nedsättning av *arbetsförmågan*.

Det pensionsbelopp, som först förfaller till betalning efter beviljande av förtidspension, skall minskas med den försäkrade tillkommande sjukpenning enligt denna lag i den mån pension och *sjukpenning* belöpa på samma månad. Beviljas förtidspensionen att utgå i omedelbar anslutning till sjukbidrag, skall minskning dock göras endast å belopp, varmed pensionen i anledning av ytterligare nedsättning av *den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete* överstiger sjukbidraget. I första hand minskas folkpension.

Har vid omprövning jämlikt 3 kap. 5 § första stycket c) *befunnits att* den försäkrade även efter det pensionen beviljats *är berättigad att vid sjukdom upphöra sjukpenning*, skall för dag, då hel sjukpenning utgivits, *sjukpenningen* föranleda minskning av pensionen endast i den mån *den överstiger* vad som skulle hava utgått *om sjukdomsfallet inträffat* efter det pensionen beviljats.

Vad i första och andra styckena sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande belopp, varmed förtidspension ökas i anledning av ytterligare nedsättning i *den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete*.

4 §<sup>18</sup>

Det pensionsbelopp som först förfaller till betalning efter beslut om pension eller om ökning av pension eller upphävande av förordnande som

<sup>17</sup> Senaste lydelse 1970:141.

<sup>18</sup> Förslaget framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:56.

*Nuvarande lydelse*

i 16 kap. 3 § andra stycket sägs må, där den pensionsberättigade under den tid å vilken pensionsbeloppet belöper i väsentlig mån erhållit sin försörjning av allmänna medel, till den del pensionsbeloppet motsvarar vad den myndighet som tillhandahållit försörjningen visar sig hava för nämnda tid utgivit för den pensionsberättigades samt hans makes och minderåriga barns försörjning uppbäras av myndigheten.

*Föreslagen lydelse*

*Det pensionsbelopp som först förfaller till betalning efter beslut om ålderspension eller förtidspension eller om ökning av sådan pension eller upphävande av förordnande enligt 16 kap. 3 § andra stycket beträffande sådan pension skall, där den pensionsberättigade under den tid på vilken pensionsbeloppet belöper uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:00) om kontant arbetsmarknadsstöd minskas med den del av arbetslöshetsstödet som visas ha utgivits utöver vad som skulle ha utgått om pensionsbeslutet förelegat vid utbetalningen av stödet. Vad nu sagts skall, i de fall kontant arbetsmarknadsstöd utgått, gälla även efter beslut som avser änkepension.*

## 18 kap.

## 5 §

Allmän försäkringskassa må ej bedriva annan verksamhet än som angives i denna lag eller i bestämmelser, som utfärdats med stöd av densamma.

Allmän försäkringskassa må ej utan stöd av särskilt lagstadgande bedriva annan verksamhet än som angives i denna lag eller i bestämmelser, som utfärdats med stöd av densamma.

I den mån Konungen så förordnar, är allmän försäkringskassa pliktig att biträda vid handhavandet av annan statlig social försäkrings- eller understödsverksamhet ävensom att tillställa socialregister behövliga uppgifter.

Allmän försäkringskassa skall tillhandagå statlig eller kommunal myndighet, försäkringsinrättning samt arbetsgivare med yttranden och upp-

*Nuvarande lydelse*

lysningar, i den mån hinder enligt lag eller författning ej möter samt mera betydande olägenhet ej därigenom uppkommer för kassan. Myndighet, som handhar arbetslöshetsförsäkring, eller lokalt organ som i 1 kap. 2 § sägs må ej av allmän försäkringskassa förvägras begärt biträde.

*Föreslagen lydelse*

19 kap.

1 §<sup>19</sup>

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlagga avgift dels till sjukförsäkringen, dels till försäkringen för tilläggspension.

Avgift till sjukförsäkringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. *Det antal arbetstimmar per år som i allmänhet skall anses motsvara full arbetstid fastställs av Konungen efter förslag av riksförsäkringsverket.* Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må

<sup>19</sup> Senaste lydelse 1972:560. Förslaget framläggs under förutsättning av bifall till prop. 1973:47.



*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till femhundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

*Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt 3 kap. 16 §.*

Om redares avgift för lön till vissa sjömän stadgas särskilt.

2 §<sup>20</sup>

Försäkrad, som visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa, skall för nämnda år till kassan erlägga sjukförsäkringsavgift, som enligt vad nedan sägs avser kassans utgifter för sjukvårdsersättning, grundsjukpenning och tilläggsjukpenning.

*Avgift avser utgifter för sjukvårdsersättning, vari inbegripas de utgifter för läkemedel som ävila de allmänna försäkringskassorna, skall erläggas under förutsättning*

*Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa och ej fyllt sextiosju år och ej heller för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt denna lag, skall för nämnda år till kassan erlägga sjukförsäkringsavgift under förutsättning att till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst beräknats för honom vid taxering året närmast efter det år avgiften avser.*

<sup>20</sup> Senaste lydelse 1970:141.

*Nuvarande lydelse*

att vid taxering året närmast efter det år avgiften avser till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst beräknats för den försäkrade. Sådän avgift skall dock icke erläggas, om den försäkrade vid utgången av det år avgiften avser upphört att vara inskriven hos allmän försäkringskassa eller fyllt sextiosju år eller för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt denna lag.

Avgift avseende utgifter för grundsjukpenning, vari inbegripas utgifterna för burntillägg och moderskapspenning, skall erläggas under förutsättning dels att den försäkrade under det år avgiften avser varit placerad i sjukpenningklass, dels att vid taxering året närmast efter det år avgiften avser till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst beräknats för den försäkrade.

Avgift avseende utgifter för tilläggssjukpenning skall erläggas under förutsättning att den försäkrade under det år avgiften avser varit placerad i sjukpenningklass nr 3 eller högre sjukpenningklass.

*Föreslagen lydelse*

## 3 §

Försäkrad, för vilken för visst år fastställts pensionsgrundande inkomst på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete, skall för nämnda år erlägga tilläggs pensionsavgift å den pensionsgrundande inkomsten, i vad denna härrör från inkomst av annat förvärvsarbete.

*Avgift erlägges icke för inkomst, som avses i 11 kap. 3 § första stycket d).*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse<sup>2</sup>*4 §<sup>21</sup>

Avgift till sjukförsäkringen enligt 1 § skall utgå med tre och två tiondels procent av det belopp, varå avgiften skall beräknas. Av avgiften skola tolv trettiotvåonder användas till bestridande av de allmänna försäkringskassornas utgifter för sjukvårdsersättning och återstoden till bestridande av kassornas utgifter för tilläggsjukpenning i vad den svarar mot inkomst av anställning. Medlen fördelas mellan kassorna i förhållande till deras utgifter för vardera ändamålet under året; och skola därvid de utgifter för läkemedel, som åvila kassorna, anses ingå i utgifterna för sjukvårdsersättning. Konungen äger med riksdagen förordna, att viss del av de medel, som enligt vad nu sagts skola tillgodoföras de allmänna försäkringskassorna, i stället skall ingå till en fond, benämnd allmänna sjukförsäkringsfonden, vilken förvaltas enligt grunder som fastställas i enahanda ordning.

Avgift till sjukförsäkringen enligt 1 § skall utgå med tre och åttiondels procent av det belopp, varå avgiften skall beräknas. Influtna avgifter fördelas mellan de allmänna försäkringskassorna i förhållande till deras utgifter under året för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel, som åvila kassorna, samt för förvaltning. Konungen äger förordna, att viss del av medlen skall ingå till en fond, benämnd allmänna sjukförsäkringsfonden, vilken förvaltas enligt grunder som fastställas i enahanda ordning.

6 §<sup>22</sup>

Sjukförsäkringsavgift fastställs av riksförsäkringsverket efter den allmänna försäkringskassans hörande. Sådan avgift utgår för varje avgiftspliktig med visst belopp i hela kronor, varvid öretal bortfaller.

Avgift avseende utgifter för sjukvårdsersättning beräknas för hela året, avgift avseende utgifter för grundsjukpenning för varje

Sjukförsäkringsavgift fastställs av riksförsäkringsverket efter den allmänna försäkringskassans hörande. Sådan avgift *heräknas för helt år* och utgår för varje avgiftspliktig med visst belopp i hela kronor, varvid öretal bortfaller.

<sup>21</sup> Senaste lydelse 1972:671.

<sup>22</sup> Senaste lydelse 1971:274.

*Nuvarande lydelse*

*månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass och avgift avseende utgifter för tillägssjukpenning för varje månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass nr 3 eller högre sjukpenningklass.*

*Avgifterna avseende utgifter för sjukvårdsersättning, grundsjukpenning och tillägssjukpenning skola var för sig vara avvägda så, att de i förening med andra medel som äro tillgängliga för motsvarande del av försäkringen förslå till bestridande av den allmänna försäkringskassans utgifter för den delen samt till förvaltningskostnader och erforderlig fondering.*

*Avgifterna avseende utgifter för sjukvårdsersättning och grundsjukpenning skola var för sig vara lika stora för samtliga avgiftspliktiga försäkrade i den allmänna försäkringskassan. Försäkrads avgifter för dessa ändamål må för år räknat tillsammans icke överstiga ett belopp motsvarande en tiondel av hans till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst vid taxering året närmast efter det år sjukförsäkringsavgiften avset. I första hand nedsättes avgiften avseende utgifter för sjukvårdsersättning.*

*Avgifterna avseende utgifter för tillägssjukpenning skola, till den del sådan sjukpenning svarar mot inkomst av anställning, vara lika stora för alla försäkrade i den allmänna försäkringskassan, som med avseende på sådan inkomst tillhöra samma sjukpenningklass. Till den del tillägssjukpenning svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete skola avgifterna vara lika stora för samtliga försäkrade i*

*Föreslagen lydelse*

*Avgiften skall vara avvägd så, att den i förening med andra medel som äro tillgängliga för motsvarande ändamål förslår till bestridande av den allmänna försäkringskassans utgifter för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel som åvila kassan, samt till förvaltningskostnader och erforderlig fondering.*

*Avgiften består av en fast och en rörlig del. Den fasta delen skall vara lika stor för samtliga avgiftspliktiga försäkrade i landet. Den rörliga delen skall utgöra en kvotdel av den försäkrades inkomst av förvärvsarbete det år avgiften avser. Vid fastställande av denna kvotdel skall beaktas om inkomsten härrör från anställning eller från annat förvärvsarbete. Härrör inkomsten från annat förvärvsarbete än anställning skall även beaktas om karenstid gäller för sjukpenningförsäkringen.*

*Vid beräkning av inkomst enligt tredje stycket gälla bestämmelserna i 3 kap. 2 § i tillämpliga delar. Hänsyn tages dock ej till lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt.*

*Försäkrads sjukförsäkringsavgift må icke överstiga ett belopp motsvarande en tiondel av hans till statlig inkomstskatt beskatt-*

*Nuvarande lydelse*

kassan, för vilka den nämnda delen av sjukpenningen är lika stor och för vilka försäkringen är lika i fråga om karenstid.

Är försäkrad på grund av vad i 4 kap. 3 § stadgas vid ingången av månad, för vilken avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tilläggssjukpenning skall utgå, icke berättigad till sjukpenning för minst nittio dagar, nedsättes avgiften till hälften av det belopp, vartill den eljest skolat uppgå. Har försäkrad under visst år uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt, skall sådan avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tilläggssjukpenning, som hänförs sig till samma år, nedsättas med en tolftedel för varje period om trettio dagar, för vilken sådan lön eller gottgörelse uppburits. Avgift avseende utgifter för tilläggssjukpenning skall icke erläggas av den som uppburit sådan lön eller gottgörelse om vid taxering året närmast efter det år i avgiften avser icke för honom beräknats till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst.

Den som fullgör värnplikts-tjänstgöring eller vapenfri tjänst är befriad från avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tilläggssjukpenning för varje hel månad av tjänstgöringstiden.

*Föreslagen lydelse*

ningsbara inkomst vid taxering året närmast efter det år avgiften avser.

7 §<sup>23</sup>

Till allmän försäkringskassa utgår för varje år s t a t s b i d r a g med femtiofem procent av kassans

S t a t s b i d r a g utgår för varje år med en tredjedel av allmän försäkringskassas utgifter för

<sup>23</sup> Senaste lydelse 1970:141.

*Nuvarande lydelse*  
utgifter för

- a) sjukvårdsersättning, dock ej ersättning för sjukhusvård i riket;
- b) grundsjukpenning;
- c) barn tillägg;
- d) moderskapspenning.

*Föreslagen lydelse*  
sjukförsäkringsförmåner, inberäknat de utgifter för läkemedel som åvila kassan, samt för förvaltning.

## 20 kap.

### 3 §

Ersättning enligt denna lag må indragas eller skäligen nedsättas, om den som är berättigad till ersättningen

a) uppsättligen åsamkat sig sjukdom eller skada, som orsakat den utgift eller nedsättning av arbetsförmågan, för vilken ersättning begäres;

b) ådragit sig sjukdomen eller skadan vid förövandets av handling, för vilken ansvar genom lagakraftvägande dom ådömts honom;

c) vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller att följa läkares föreskrifter eller eljest gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälsosynpunkt;

d) medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar försäkrad utan giltig anledning att underkasta sig åtgärd av beskaffenhet som avses i 4 kap. 2 §, må sjukpenning *jämte barn-tillägg* eller förtidspension helt eller delvis tills vidare förvägras honom, under förutsättning att han erinrats om denna påföljd.

Vägrar försäkrad utan giltig anledning att underkasta sig åtgärd av beskaffenhet som avses i 4 kap. 2 §, må sjukpenning eller förtidspension helt eller delvis tills vidare förvägras honom, under förutsättning att han erinrats om denna påföljd.

### 4 §

Har någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att fullgöra honom åvilande uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller annorledes förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp, eller har någon eljest obehörigen eller med för högt belopp uppburit ersättning och har han skäligen bort inse detta, skall återbetalning ske av vad för mycket utbetalats, där ej i särskilt fall anledning föreligger att helt eller delvis eftergiva återbetalningsskyldighet.

Har återbetalningsskyldighet ålagts någon enligt första stycket, må vid senare utbetalning till honom i avräkning å vad för mycket utgått innehållas skäligt belopp. Avdrag å tilläggspension må tillika

Har återbetalningsskyldighet ålagts någon enligt första stycket, må vid senare utbetalning till honom i avräkning å vad för mycket utgått innehållas skäligt belopp. Avdrag å tilläggspension må tillika

*Nuvarande lydelse*

göras för ogulden tilläggs pensionsavgift, såvida enligt 11 kap. 6 § första stycket pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för det år som avgiften avser.

*Föreslagen lydelse*

göras för ogulden tilläggs pensionsavgift, såvida enligt 11 kap. 6 § första stycket pensionspoäng *som svarar mot avgiften* tillgodoräknats den försäkrade för det år som avgiften avser.

21 kap.

1 §<sup>24</sup>

Försäkrad, som är *placerad i sjukpenningklass* och som ej åtnjuter förtidspension enligt denna lag, skall, såframt han är gift och stadigvarande sammanbor med sin make eller, i annat fall, stadigvarande sammanbor med barn under sexton år till honom eller hans make eller med någon, med vilken han varit gift eller har eller har haft barn, genom frivilliga avgifter kunna hos den allmänna försäkringskassa, hos vilken han är inskriven, försäkra sig för erhållande av visst sjukpenningtillägg.

Genom frivilliga avgifter skall ock hos allmän försäkringskassa inskriven försäkrad, vilken till följd av studier eller annan utbildning, som beräknas pågå minst ett halvt år, icke eller endast i ringa utsträckning ägnar sig åt förvärvsarbete, kunna hos kassan försäkra sig för erhållande av viss sjukpenning *jämte harnitillägg* eller av visst tillägg till den sjukpenning, vartill han är berättigad enligt 3 kap.

Sjukpenning som avses i denna paragraf må ej uppgå till högre belopp än *femton* kronor för dag. Ej heller må sjukpenningtillägg uppgå till högre belopp än som

Försäkrad, som *enligt bestämmelserna i 3 kap. är berättigad att vid sjukdom uppbära sjukpenning* och som ej åtnjuter förtidspension enligt denna lag, skall, såframt han är gift och stadigvarande sammanbor med sin make eller, i annat fall, stadigvarande sammanbor med barn under sexton år till honom eller hans make eller med någon, med vilken han varit gift eller har eller har haft barn, genom frivilliga avgifter kunna hos den allmänna försäkringskassa, hos vilken han är inskriven, försäkra sig för erhållande av visst sjukpenningtillägg.

Genom frivilliga avgifter skall ock hos allmän försäkringskassa inskriven försäkrad, vilken till följd av studier eller annan utbildning, som beräknas pågå minst ett halvt år, icke eller endast i ringa utsträckning ägnar sig åt förvärvsarbete, kunna hos kassan försäkra sig för erhållande av viss sjukpenning eller av visst tillägg till den sjukpenning, vartill han är berättigad enligt 3 kap.

Sjukpenning som avses i denna paragraf må ej uppgå till högre belopp än *tjugu* kronor för dag. Ej heller må sjukpenningtillägg uppgå till högre belopp än som motsva-

<sup>24</sup> Senaste lydelse 1970:141.

*Nuvarande lydelse*

motsvarar skillnaden mellan *femton* kronor och den sjukpenning vartill den försäkrade är berättigad enligt 3 kap.

*Föreslagen lydelse*

rar skillnaden mellan *tjugu* kronor och den sjukpenning, vartill den försäkrade är berättigad enligt 3 kap.

Vid tillämpning av 16 kap. 1 § andra stycket och 17 kap. 1 § skall med sjukpenning som där sägs likställas sjukpenning och sjukpenningtillägg på grund av försäkring som avses i denna paragraf.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. De nya bestämmelserna i 19 kap. 1 § tredje stycket skall dock träda i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Äldre bestämmelser skall alltså gälla i fråga om avgift och statsbidrag för tid före ikraftträdandet.

Den som är inskriven hos allmän försäkringskassa och vid utgången av år 1973 placerad i sjukpenningklass men som inte skulle bli sjukpenningförsäkrad enligt de nya bestämmelserna skall vid sjukdom uppbära sjukpenning jämte barntillägg enligt äldre bestämmelser så länge hans inkomst av förvärvsarbete uppgår till ettusenåttahundra kronor men ej till fyra tusenfemhundra kronor. I fråga om ändring av sjukpenningklass skall dock de nya bestämmelserna i 3 kap. 5 § äga motsvarande tillämpning. Sjukpenning som här avses hänföres ej till pensionsgrundande inkomst för tilläggs pension.

Den som vid ikraftträdandet har sjukpenningförsäkring som beträffande tilläggs sjukpenning gäller med karenstid får utan hinder av de särskilda villkoren i 3 kap. 11 § andra stycket övergå till försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid, såvida han gör framställning härom till den allmänna försäkringskassan före utgången av mars månad 1974.

Bestämmelserna i 15 kap. 2 § skall fortfarande gälla såvitt avser tid före ikraftträdandet.

Beträffande den som är berättigad att uppbära omställningsbidrag enligt 102 § arbetsmarknadskungörelsen (1966:368) efter utgången av år 1973 skall i fråga om rätt till förtidspension enligt 7 kap. 1 § andra stycket samt i fråga om tillgodoräknande av pensionsgrundande inkomst för tilläggs pension enligt 11 kap. 2 § bestämmelserna om försäkrad som uppbär kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla. Då beslut om ålderspension eller förtidspension meddelas i fall då någon uppburit omställningsbidrag, skall bestämmelserna i 17 kap. 4 § andra stycket om kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla.



## 2) Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring<sup>1</sup>,

dels att 14 och 15 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 4, 9, 11, 13, 17, 18, 28, 30, 37 och 47 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §<sup>2</sup>

Från försäkringen undantags arbetstagare, som är gift med arbetsgivaren.

Jämväl arbetstagare, som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag med arbetsgivaren eller dennes make och som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren, är undantagen från försäkringen, dock endast såvida *arbetstagaren ej är placerad i sjukpenningklass enligt lagen om allmän försäkring.*

Jämväl arbetstagare, som är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag med arbetsgivaren eller dennes make och som varaktigt lever i hushållsgemenskap med arbetsgivaren, är undantagen från försäkringen, dock endast såvida *arbetstagarens inkomst av förvärvsarbete för år räknat ej uppgår till ettusenåttahundra kronor.*

Utföres arbetet för två eller flera arbetsgivares gemensamma räkning, skall vad i första och andra styckena är stadgat om undantag från försäkringen icke äga tillämpning, med mindre förutsättningarna därför äro uppfyllda i förhållande till envar av arbetsgivarna.

9 §<sup>3</sup>

Med årlig arbetsförtjänst avses, där ej annat följer av vad nedan sägs, det belopp, vartill försäkrads inkomst av förvärvsarbete, utan hänsyn till övergående sjukdom, tillfälligt övertidsarbete eller annan särskild omständighet, vid tid då skada inträffar kan antagas uppgå för år räknat.

Har hushållsarbete i hemmet hindrat försäkrad att utföra förvärvsarbete i full utsträckning, skall efter vad som prövas skäligt hushållsarbetet likställas med för-

Har hushållsarbete i hemmet hindrat försäkrad att utföra förvärvsarbete i full utsträckning, skall efter vad som prövas skäligt hushållsarbetet likställas med för-

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1962:408.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1971:882.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1967:916.

*Nuvarande lydelse*

värvsarbete. Värdet av hushållsarbete i hemmet ävensom inkomst av förvärvsarbete för egen räkning må ej beräknas högre än som motsvarar i orten gängse avlöning för liknande arbete för annans räkning. Utgöres inkomst helt eller delvis av naturaförmåner, skola dessa uppskattas efter de regler, som *tillämpas vid taxering till kommunal inkomstskatt.*

*Föreslagen lydelse*

värvsarbete. Värdet av hushållsarbete i hemmet ävensom inkomst av förvärvsarbete för egen räkning må ej beräknas högre än som motsvarar i orten gängse avlöning för liknande arbete för annans räkning. Utgöres inkomst helt eller delvis av naturaförmåner, skola dessa uppskattas efter de regler, som *tillämpas vid beräkning av preliminär skatt.*

För försäkrad, som vid tiden för skadans inträffande ej fyllt tjugufem år, skall den årliga arbetsförtjänsten vid bestämmande av ersättning för tid efter det han uppnår nämnda ålder eller av livränta till efterlevande beräknas till det belopp, vartill hans inkomst av förvärvsarbete skäligen kan, med hänsyn till arten av hans sysselsättning vid tiden för skadans inträffande, antagas hava kommit att uppgå vid denna ålder, därest skadan ej inträffat. På motsvarande sätt skall, om den försäkrade ej fyllt tjuguettt år, hans sannolika inkomst vid tjuguettt års ålder läggas till grund för bestämmande av ersättning till honom för tid mellan tjuguettt och tjugufem års ålder och, om den försäkrade ej fyllt aderton år, hans sannolika inkomst vid aderton års ålder läggas till grund för bestämmande av ersättning till honom för tid mellan aderton och tjuguettt års ålder.

Undergår försäkrad vid tiden för skadans inträffande yrkesutbildning, må den årliga arbetsförtjänsten icke bestämmas till lägre belopp än det, vartill hans inkomst av förvärvsarbete skäligen kan antagas hava uppgått, om han, därest skadan ej inträffat, vid denna tidpunkt avbrutit yrkesutbildningen och i stället ägnat sig åt dylikt arbete. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning därest den försäkrade vid den senare tidpunkt, som enligt tredje stycket skall vara avgörande för arbetsförtjänstens beräkning, skulle hava ägnat sig åt yrkesutbildning, om skadan ej inträffat.

Åtnjöt försäkrad i anledning av tidigare skada pension, livränta eller annan ersättning, skall efter vad som finnes skäligen sådan ersättning anses såsom inkomst av förvärvsarbete vid bestämmande av livränta till efterlevande.

Ilar försäkrad, som ådragit sig skada genom långvarig inverkan av sådan beskaffenhet som avses i 6 § första stycket b) eller c), först avsevärd tid efter skadans yppande varaktigt upphört att arbeta i verksamhet, i vilken fara föreligger för dylik skada, må den årliga arbetsförtjänsten vid bestämmande av ersättning för tid efter arbetsavbrottet icke beräknas till lägre belopp än som skolat fastställas, om skadan yppats vid tiden för arbetsavbrottet.

Uppgår den årliga arbetsförtjänsten icke till ettusenättahundra kronor, skall den beräknas till detta belopp. Överstiger den årliga arbetsförtjän-

*Nuvarande lydelse*

ten ett belopp motsvarande fem gånger det basbelopp enligt 1 kap. 6 § lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring som gällde vid ingången av det år då skadan inträffade, tages överskjutande belopp icke i beräkning.

*Föreslagen lydelse*11 §<sup>4</sup>

Drabbas någon, som är omfattad av sjukförsäkringen enligt lagen om allmän försäkring, av yrkesskada, äger han för tid till och med nittionde dagen efter den då skadan inträffade, dock längst till den dag skadan medför rätt till livränta eller till och med den dag rätten till sjukpenning upphör enligt 4 kap. 3 § nämnda lag (s a m o r d n i n g s t i d) rätt att från allmän försäkringskassa erhålla ersättning enligt samma grunder som vid annan sjukdom.

Är skadad, som avses i första stycket, under samordningstiden eller del därav ej berättigad till sjukpenning från allmän försäkringskassa, skall för sådan tid till honom utgivas sjukpenning enligt denna lag med belopp motsvarande vad han skulle hava ägt uppbära från försäkringskassan, därest han varit *placerad i sjukpenningklass enligt* lagen om allmän försäkring. Vad nu sagts skall icke gälla försäkrad, som avses i 3 § andra stycket denna lag, och ej heller arbetstagare, som enligt 3 kap. 16 § första stycket lagen om allmän försäkring undantagits från *placering i sjukpenningklass*.

Drabbas någon, som är omfattad av sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, av yrkesskada, äger han för tid till och med nittionde dagen efter den då skadan inträffade, dock längst till den dag skadan medför rätt till livränta eller till och med den dag rätten till sjukpenning upphör enligt 3 kap. 3 § *första stycket andra punkten* nämnda lag (s a m o r d n i n g s t i d) rätt att från allmän försäkringskassa erhålla ersättning enligt samma grunder som vid annan sjukdom.

Är skadad, som avses i första stycket, under samordningstiden eller del därav ej berättigad till sjukpenning från allmän försäkringskassa, skall för sådan tid till honom utgivas sjukpenning enligt denna lag med belopp motsvarande vad han skulle hava ägt uppbära från försäkringskassan, därest han varit *sjukpenningförsäkrad jämlikt 3 kap.* lagen om allmän försäkring. Vad nu sagts skall icke gälla försäkrad, som avses i 3 § andra stycket denna lag, och ej heller arbetstagare, som enligt 3 kap. 16 § första stycket lagen om allmän försäkring undantagits från *rätt till sjukpenning vid sjukdom*.

Är den, som drabbas av yrkesskada, under samordningstiden eller del därav ej omfattad av sjukförsäkringen enligt lagen om allmän försäkring, skall för sådan tid till honom utgivas ersättning enligt denna lag med

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1967:916.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

belopp, som han skulle hava ägt uppbära, därest 2 och 3 kap. lagen om allmän försäkring varit tillämpliga å honom.

Medför yrkesskada under samordningstiden behov av sjukvård utom riket eller tandläkarvård eller sådana särskilda hjälpmedel, som avses i 12 §, skola erforderliga kostnader härför, utgifter för nödiga resor inräknade, ersättas enligt denna lag, i den mån ersättning icke utgår enligt lagen om allmän försäkring. Vad nu sagts skall ock gälla i fråga om kostnader för särskild vård, som på riksförsäkringsverkets begäran lämnas den skadade.

13 §<sup>5</sup>

Förorsakar olycksfall eller inverkan, som avses i 6 §, efter samordningstidens utgång sjukdom, äger den skadade uppbära hel sjukpenning för varje dag, sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan, och halv sjukpenning för varje dag, arbetsförmågan till följd av sjukdomen är nedsatt med minst hälften.

*Sjukpenningens storlek bestämmes, där ej annat följer av vad i fjärde stycket sägs, av den sjukpenningklass, till vilken den skadade med hänsyn till sin årliga arbetsförtjänst är att hänföra.*

*Sjukpenningklasserna och beloppet av hel sjukpenning inom varje klass bestämmas med ledning av tabellen i 3 kap. 4 § lagen om allmän försäkring. Med inkomst av förvärvsarbete för år avses därvid den skadades årliga arbetsförtjänst beräknad enligt 9 §.*

Sjukpenning må ej i något fall utgå med lägre belopp än som skolat utgå i sjukpenning från allmän försäkringskassa, därest skadan ej utgjort yrkesskada. För tid, beträffande vilken livränta, som tillerkänts den skadade, enligt 16 § första stycket andra punkten icke må uppbäras, må hel sjukpenning jämte barntillägg, som avses i 14 §, icke utgå med lägre belopp än som motsvarar livräntan för dag räknad.

*I fråga om sjukpenningens storlek och avdrag på sjukpenning för dag då yrkesskada föranleder sjukhusvård äga bestämmelserna i 3 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring motsvarande tillämpning. Med sjukpenninggrundande inkomst avses därvid den skadades årliga arbetsförtjänst beräknad enligt 9 §.*

Sjukpenning må ej i något fall utgå med lägre belopp än som skolat utgå i sjukpenning från allmän försäkringskassa, därest skadan ej utgjort yrkesskada. För tid, beträffande vilken livränta, som tillerkänts den skadade, enligt 16 § första stycket andra punkten icke må uppbäras, må hel sjukpenning icke utgå med lägre belopp än som motsvarar livräntan för dag räknad.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1967:916.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 14 §

Är skadan vid tillämpning av lagen om allmän försäkring eller med stöd av densamma meddelade bestämmelser berättigad till barn-tillägg till sjukpenning eller skulle han hava varit berättigad till sådant tillägg, därest han omfattats av sjukförsäkringen enligt nämnda lag, skall barn tillägg utgå jämväl till sjukpenning enligt denna lag; och skola därvid bestämmelserna i 3 kap. 9 § och 20 kap. 2 § lagen om allmän försäkring äga motsvarande tillämpning.

15 §<sup>6</sup>

För tid, då yrkesskada föranleder sjukhusvård, skall sjukpenning minskas med tio kronor för dag, dock med högst hälften av sjukpenningens belopp.

För skadad, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn eller fosterbarn under tio år, utgör sjukpenningen vid sjukhusvård lägst sex kronor för dag.

## 17 §

Är försäkrad till följd av yrkesskada under längre tid ur stånd att reda sig själv, förhöjes honom tillkommande sjukpenning eller livränta under tiden med vardbidrag. Sådant bidrag utgår dock ej under tid, då han på grund av skadan åtnjuter sjukhusvård. Bidragets storlek bestämmes, när den skadade är intagen på vårdhem eller annan anstalt, med hän-

Upphär försäkrad sjukpenning eller livränta till följd av yrkesskada och är han på grund av skadan under längre tid ur stånd att reda sig själv utgår vardbidrag. Sådant bidrag utgår dock ej under tid, då han på grund av skadan åtnjuter sjukhusvård. Bidragets storlek bestämmes, när den skadade är intagen på vårdhem eller annan anstalt, med hänsyn till

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1972:673.

*Nuvarande lydelse*

syn till vårdavgiftens storlek och eljest med hänsyn till vårdbehovets omfattning.

Vid bidragets bestämmande skall hänsyn jämväl tagas till förmån, som den skadade för motsvarande ändamål åtnjuter jämlikt lagen om allmän försäkring. Bidraget må ej sättas högre än till fem kronor för dag, om den skadade uppbär sjukpenning, och ettusenåttahundra kronor för år, om han uppbär livränta.

*Föreslagen lydelse*

vårdavgiftens storlek och eljest med hänsyn till vårdbehovets omfattning.

18 §<sup>7</sup>

Arbetstagare, som på anmodan av riksförsäkringsverket eller med dess samtycke under någon tid avhåller sig från arbetet i syfte att förebygga att yrkesskada uppstår, återuppstår eller förvärras, äger, såvida omständigheterna ej förändra till annat, under tiden uppbära skälig ersättning motsvarande högst hel sjukpenning *jämte barn-tillägg*.

Arbetstagare, som på anmodan av riksförsäkringsverket eller med dess samtycke under någon tid avhåller sig från arbetet i syfte att förebygga att yrkesskada uppstår, återuppstår eller förvärras, äger, såvida omständigheterna ej förändra till annat, under tiden uppbära skälig ersättning motsvarande högst hel sjukpenning.

28 §<sup>8</sup>

Sjukpenning *jämte barn-tillägg samt* livränta, som avses i 16 §, må skäligen nedsättas, såframt den försäkrade ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälsosynpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Sjukpenning *och* livränta, som avses i 16 §, må skäligen nedsättas, såframt den försäkrade ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälsosynpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar den skadade utan giltig anledning att rätta sig efter föreskrift, som i syfte att förkorta sjukdomstiden eller eljest lindra menliga följder av skadan givits av riksförsäkringsverket eller arbetsgivaren eller läkare, och har till följd härav skadan medfört väsentligt mera långvarig eller höggradig nedsättning av arbetsförmågan, må ock skälig nedsättning ske av ersättning som avses i första stycket.

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1967:916.

<sup>8</sup> Senaste lydelse 1967:916.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Livränta till efterlevande må skäligen nedsättas, såframt denne annorledes än i 27 § sägs vållat dödsfallet genom handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till livräntan.

30 §<sup>9</sup>

Är någon, som har rätt till sjukpenning, *barntillägg* eller livränta, icke svensk medborgare och är han ej bosatt i riket, äger riksförsäkringsverket att med hans samtycke när som helst i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett belopp för en gång, motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde. Har utbyte som nu nämnts ägt rum, föreligger ej rätt till vidare ersättning på grund av skadan.

Är någon, som har rätt till sjukpenning eller livränta, icke svensk medborgare och är han ej bosatt i riket, äger riksförsäkringsverket att med hans samtycke när som helst i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett belopp för en gång, motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde. Har utbyte som nu nämnts ägt rum, föreligger ej rätt till vidare ersättning på grund av skadan.

37 §<sup>10</sup>

Riksförsäkringsverket äger att, om anledning föreligger härtill, i stället för sjukpenning eller livränta eller del därav bereda den, som är hemfallen åt dryckenskap eller allvarligt läkemedelsmissbruk, ersättning i naturaförmåner.

På framställning av nykterhetsnämnd äger riksförsäkringsverket besluta, att sjukpenning *jämte barntillägg* tillkommande den, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 § första stycket lagen om nykterhetsvård sägs, skall utbetalas till kommunal myndighet eller den ersättningsberättigades make eller annan person att användas till den ersättningsberättigades eller hans familjs uppehälle.

På framställning av nykterhetsnämnd äger riksförsäkringsverket besluta, att sjukpenning tillkommande den, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 § första stycket lagen om nykterhetsvård sägs, skall utbetalas till kommunal myndighet eller den ersättningsberättigades make eller annan person att användas till den ersättningsberättigades eller hans familjs uppehälle.

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1967:916.

<sup>10</sup> Senaste lydelse 1967:916.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 47 §

I fråga om ersättning på grund av den frivilliga försäkringen skall gälla vad som stadgats beträffande ersättning på grund av den obligatoriska försäkringen. Från ersättning, som avses i 12 - 15 §§ och som belöper på tid innan den skadade blivit berättigad till livränta, skall dock avdragas vad som för motsvarande ändamål utgår i sjukhjälp från allmän försäkringskassa.

I fråga om ersättning på grund av den frivilliga försäkringen skall gälla vad som stadgats beträffande ersättning på grund av den obligatoriska försäkringen. Från ersättning, som avses i 12 eller 13 § och som belöper på tid innan den skadade blivit berättigad till livränta, skall dock avdragas vad som för motsvarande ändamål utgår i sjukhjälp från allmän försäkringskassa.

I försäkringsavtalet må rätten till ersättning begränsas utöver vad som följer av första stycket.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

Beträffande sjukpenning och barntillägg till skadad vars årliga arbetsförtjänst ej uppgår till fyratusenfemhundra kronor skall äldre bestämmelser fortfarande äga tillämpning. Sjukpenning som här avses hänföres ej till pensionsgrundande inkomst enligt 11 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Äldre bestämmelser gäller alltjämt i fråga om avgift för tid före ikraftträdandet.



## 3) Förslag till

**Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension**

Härigenom förordnas, att 5 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §<sup>1</sup>

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension, *ersättning på grund av sjukförsäkring i allmän försäkringskassa* eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svägerlag må vara föranledd att utgiva.

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svägerlag må vara föranledd att utgiva.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för den som är gift fyrtiotusen kronor, och för annan femtiotusen kronor.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av Konungen.

Ifråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmaste hela tiotal kronor.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1970:189.

## 4) Förslag till

## Lag om ändring i militärsättningsförordningen (1950:261)

Härigenom förordnas, att 6 § 2 mom., 12 § 2 mom., 21 § och 22 a § militärsättningsförordningen (1950:261)<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 6 §

2 m o m.<sup>2</sup> Har olycksfallet medfört sjukdom, som varat mer än två dagar efter dagen för olycksfallet, utgives, där ej annat följer av 5 mom., från och med dagen efter sistnämnda dag sjukpenning så länge sjukdomen förorsakar förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst hälften. Vid förlust av arbetsförmågan utgives för varje dag hel sjukpenning och vid nedsättning av arbetsförmågan halv sjukpenning.

*Sjukpenningens storlek bestämmes, där ej annat följer av vad i fjärde stycket sägs, av den sjukpenningklass, till vilken den skadade med hänsyn till sin årliga arbetsförtjänst är att hänföra.*

*Sjukpenningklasserna och beloppet av hel sjukpenning inom varje klass bestämmas med ledning av tabellen i 3 kap. 4 § lagen om allmän försäkring. Med inkomst av förvärvsarbete för år avses därvid den skadades årliga arbetsförtjänst beräknad enligt 9 §.*

För tid beträffande vilken livränta, som tillerkänts den skadade, enligt 3 mom. första stycket andra punkten icke må uppbäras, må hel sjukpenning jämte barn-tillägg, som avses i nästa stycke, icke utgå med lägre belopp än som motsvarar livräntan för dag räknad.

*I fråga om utgivande av barn-tillägg till sjukpenningen och om sjukpenning under tid för sjukhusvård skola bestämmelserna i 14 och 15 §§ lagen om yrkesskadeförsäkring äga motsvarande tillämpning.*

*I fråga om sjukpenningens storlek och avdrag på sjukpenning för dag då skada till följd av olycksfall som ovan avses föranleder sjukhusvård äga bestämmelserna i 3 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring motsvarande tillämpning. Med sjukpenninggrundande inkomst avses därvid den skadades årliga arbetsförtjänst beräknad enligt 9 §.*

För tid beträffande vilken livränta, som tillerkänts den skadade, enligt 3 mom. första stycket andra punkten icke må uppbäras, må hel sjukpenning icke utgå med lägre belopp än som motsvarar livräntan för dag räknad.

<sup>1</sup> Förordningen omtryckt 1954:460.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1967:918.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 12 §

2 m o m.<sup>3</sup> Sjukpenning *jämte* *barntillägg* samt livränta, som tillkommer den skadade, må skäligen nedsättas, såframt denne ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälsosynpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

2 m o m. Sjukpenning *och* livränta, som tillkommer den skadade, må skäligen nedsättas, såframt denne ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälsosynpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar den skadade utan giltig anledning att rätta sig efter föreskrift, som i syfte att förkorta sjukdomstiden eller eljest lindra menliga följder av skadan givits av militär myndighet, riksförsäkringsverket eller läkare, och har till följd härav skadan medfört väsentligt mera långvarig eller höggradig nedsättning av arbetsförmågan, må ock skäligen nedsättning ske av ersättning som avses i första stycket.

Livränta till efterlevande må skäligen nedsättas, såframt denne annorledes än i 1 mom. sägs vållat dödsfallet genom handling, för vilken straff genom lagakraftätagande dom ådömts honom, eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till livräntan.

21 §<sup>4</sup>

Är någon, som har rätt till sjukpenning, *barntillägg* eller livränta enligt denna förordning, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger riksförsäkringsverket att med hans samtycke när som helst i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett belopp för en gång, motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde. Har utbyte som nu nämnts ägt rum före-

Är någon, som har rätt till sjukpenning eller livränta enligt denna förordning, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger riksförsäkringsverket att med hans samtycke när som helst i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett belopp för en gång, motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde. Har utbyte som nu nämnts ägt rum föreligger

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1962:409.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1962:409.

*Nuvarande lydelse*

ligger ej rätt till vidare ersättning på grund av skadan.

*Föreslagen lydelse*

ej rätt till vidare ersättning på grund av skadan.

22 a §<sup>5</sup>

Har en värnpliktig under grundutbildning eller motsvarande utbildning enligt 27 § 1 mom. D. värnpliktslagen eller under repetitionsutbildning i direkt anslutning till grundutbildning ådragit sig sjukdom, som efter tjänstgöringens slut medför nedsättning av arbetsförmågan med minst hälften men som ej berättigar till ersättning enligt denna förordning, har han rätt till särskild sjukpenning. Detsamma gäller om han efter tjänstgöringens slut ådragit sig sjukdomen under utryckningsmånaden eller månaden närmast efter denna.

Den särskilda sjukpenningen utgår med det belopp som skulle ha utgått enligt lagen om allmän försäkring, *om placering i sjukpenningklass grundats på* den i 9 § denna förordning angivna lägsta årliga arbetsförtjänsten. *I fråga om barntillägg till sjukpenning äga bestämmelserna i lagen om allmän försäkring motsvarande tillämpning.* Från den särskilda sjukpenningen skall avräknas sjukpenning som utgår enligt lagen om allmän försäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring eller enligt grunderna för sistnämnda lag.

Den särskilda sjukpenningen utgår med det belopp som skulle ha utgått enligt lagen om allmän försäkring *vid en sjukpenninggrundande inkomst svarande mot* den i 9 § denna förordning angivna lägsta årliga arbetsförtjänsten. Från den särskilda sjukpenningen skall avräknas sjukpenning som utgår enligt lagen om allmän försäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring eller enligt grunderna för sistnämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

Beträffande sjukpenning och barntillägg till skadad vars årliga arbetsförtjänst ej uppgår till fyratusenfemhundra kronor skall äldre bestämmelser fortfarande äga tillämpning. Sjukpenning som här avses hänföres ej till pensionsgrundande inkomst enligt 11 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1970:311.

## 5) Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare

Hiäri genom förordnas, att 3--5 §§ lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §<sup>1</sup>

Ersättningen för inkomstbortfall åt den som omfattas av sjukförsäkringen enligt lagen om allmän försäkring utgår för dag räknat med det högsta belopp som han vid sjukdom är berättigad att uppbära i sjukpenning, *barntillägg* och sjukpenningtillägg på grund av försäkring enligt nämnda lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser; dock att ersättning åt den som åtnjuter annan inkomst av förvärvsarbete än inkomst av anställning alltid skall bestämmas till det belopp för dag räknat som skulle hava utgått till honom, därest hela hans årsinkomst av förvärvsarbete utgjort inkomst av anställning.

*Ersättningen åt den som vid sjukdom icke är berättigad till sjukpenning på grund av försäkring som i första stycket sägs skall med tillämpning av de i nämnda stycke angivna grunderna utgå med det belopp för dag räknat som han skulle hava ägt uppbära från allmän försäkringskassa, därest han varit placerad i sjukpenningklass jämlikt 3 kap. lagen om allmän försäkring.*

Ersättningen för inkomstbortfall åt den som omfattas av sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring utgår för dag räknat med det högsta belopp som han vid sjukdom är berättigad att uppbära i sjukpenning och sjukpenningtillägg på grund av försäkring enligt nämnda lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser; dock att ersättning åt den som åtnjuter annan inkomst av förvärvsarbete än inkomst av anställning alltid skall bestämmas till det belopp för dag räknat som skulle hava utgått till honom, därest hela hans årsinkomst av förvärvsarbete utgjort inkomst av anställning.

*I annat fall än i första stycket avses skall ersättningen åt tillfällig smittbärare för inkomstbortfall med tillämpning av de i nämnda stycke angivna grunderna utgå med det belopp för dag räknat som han skulle hava ägt uppbära från allmän försäkringskassa, därest han varit sjukpenningförsäkrad jämlikt 3 kap. lagen om allmän försäkring.*

Den som ej fyllt sexton år må ej åtnjuta ersättning med mindre han visar att han genom ingripandet går miste om arbetsinkomst.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1962:410.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

4 §<sup>2</sup>

Är den till ersättning berättigade intagen å sjukhus som i lagen om allmän försäkring omförmäles, skall ersättningen för inkomstbortfall minskas med *tio kronor för dag, dock med högst hälften av ersättningens belopp. Det lägsta ersättningsheloppet till den, som stadigvarande sammanbor med eget eller makes barn eller fosterbarn under tio år, skall för tid då han är intagen å sjukhus utgöra åtta kronor för dag.*

*För dag då den till ersättning berättigade är intagen å sjukhus som i 2 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring omförmäles, skall ersättningen för inkomstbortfall minskas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 4 § andra stycket nämnda lag.*

5 §<sup>3</sup>

Från ersättningen för inkomstbortfall skola avräknas sjukpenning, *harntillägg* och sjukpenningtillägg, vartill smittbäraren under tiden för ingripandet må vara berättigad på grund av försäkring enligt lagen om allmän försäkring eller med stöd därav meddelade bestämmelser, lagen med särskilda bestämmelser om frivillig sjukpenningförsäkring i allmän sjukkassa eller lagen om yrkesskadeförsäkring.

Från ersättningen för inkomstbortfall skola avräknas sjukpenning och sjukpenningtillägg, vartill smittbäraren under tiden för ingripandet må vara berättigad på grund av försäkring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller med stöd därav meddelade bestämmelser, lagen (1954:774) med särskilda bestämmelser om frivillig sjukpenningförsäkring i allmän sjukkassa eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Från ersättningen skola jämväl avräknas sjukpenning som för tid för ingripandet utgår enligt annan lag eller enligt särskild författning eller enligt Konungens förordnande och som bestämmes av eller utbetalas från riksförsäkringsverket eller bolag som omförmäles i 1 § lagen om yrkesskadeförsäkring ävensom livränta, som någon åtnjuter på grund av att han är smittbärare, till den del den belöper å tid för ingripandet.

Vad i nästföregående stycke sägs skall äga motsvarande tillämpning.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1972:668.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1962:410.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

därest smittbäraren äger uppbära ersättning enligt främmande makts lagstiftning om yrkesskadeförsäkring.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

Den som vid lagens ikraftträdande uppbär ersättning enligt 3 § på grund av årlig arbetsförtjänst som ej uppgår till fyratusenfemhundra kronor, får under återstoden av den tid som anges i 2 § behålla utgående förmåner med tillämpning av äldre bestämmelser.

**6) Förslag till****Lag om ändring i lagen (1967:919) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m.**

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1967:919) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 4 §

Har livränta utgått, får hel sjukpenning som senare utgår i anledning av samma skada icke understiga en *fyrhundradedel* av den livränta, som efter värdesäkring enligt denna lag skulle ha utgått till den skadade vid förlust av arbetsförmågan.

Har livränta utgått, får hel sjukpenning som senare utgår i anledning av samma skada icke understiga en *trehundrasextiofemtedel* av den livränta, som efter värdesäkring enligt denna lag skulle ha utgått till den skadade vid förlust av arbetsförmågan.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.



## 7) Förslag till

**Lag om ändring i förordningen (1954:519) angående kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.**

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen (1954:519) angående kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 5 §

Kostnaden för tillhandahållande av läkemedel enligt denna förordning bestrides *av statsmedel med belopp för kalenderår motsvarande en krona 15 öre för envar, som vid utgången av det år kostnaden avser är inskriven hos allmän försäkringskassa, och i övrigt av de allmänna försäkringskassorna i förhållande till antalet inskrivna försäkrade vid nämnda tidpunkt, vilka äro pliktiga att erlagga sjukförsäkringsavgift enligt lagen om allmän försäkring.*

Kostnaden för tillhandahållande av läkemedel enligt denna förordning bestrides av de allmänna försäkringskassorna i förhållande till antalet inskrivna försäkrade vid utgången av det år kostnaden avser.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

Äldre bestämmelser skall alltjämt gälla i fråga om avgift och statsbidrag för tid före ikraftträdandet.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av rubriken 1972:188.

## Motionerna

*Med anledning av propositionen har väckts följande motioner:*

motionen 1973:1684 av fröken Bergström m. fl. (fp) vari hemställs att riksdagen *dels* vid behandlingen av propositionen beslutar att återkallande enligt 11 kap. 7 § AFL genom övergångsbestämmelser får ske utan hinder av att undantagandet ägt giltighet kortare tid än 5 år, *dels* ger Kungl. Maj:t till känna vad som i motionen anförs om information till dem som berörs av sjukpenningomläggningen;

motionen 1973:1685 av herrar Carlshamre (m) och Åkerlind (m) vari hemställs att riksdagen som sin mening måtte ge Kungl. Maj:t till känna vad som i förevarande motion anförs om kompletterande sjukförsäkring.

Utskottet behandlar i detta betänkande även följande *vid riksdagens början väckta motioner:*

motionen 1973:281 av herr Westberg i Ljusdal (fp) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder att förslag till lösning av frågan om sjukpenningförsäkring till vissa ensamstående snarast möjligt framläggas;

motionen 1973:1130 av fru Fränkel m. fl. (fp) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer *dels* om förslag till nästa riksdag om en höjning av det frivilliga sjukpenningtillägget för hemmamake, som motsvarar levnadskostnadernas ökning sedan föregående höjningstillfälle, *dels* om utredning angående en särskild tilläggssjukpenning för hemmavarande förälder med vård av minderåriga barn enligt de riktlinjer som anges i motionen;

motionen 1973:1145 av herrar Mundebo (fp) och Molin (fp) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att förslag snarast föreläggas riksdagen om en reformering av de studerandes sjukförsäkringsvillkor.

## Utskottets yttrande

### *Inledning*

På grundval av sjukpenningutredningens betänkande Beskattade för-  
måner vid sjukdom och arbetslöshet (SOU 1972:60) föreslås i propositionerna 1973:46 och 1973:49 en genomgripande omläggning av sjukpenningförsäkringen. Sistnämnda proposition innehåller förslag av innebörd bl. a. att sjukpenningen skall beskattas, medan den förstnämnda, vars antagande förutsätter bifall till prop. 1973:49, reglerar den närmare utformningen av den nya sjukpenningen. De i prop. 1973:46 föreslagna ändringarna innebär i huvudsak följande.

Nuvarande system med sjukpenningklasser ersätts av en sjukpenninggrundande inkomst som direkt knyter an till den inkomst som sjukpenningen skall ersätta. Sjukpenningen skall grunda rätt till allmän tilläggspension (ATP) och utgå med belopp som motsvarar 90 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst i den mån denna inte

understiger 4 500 kr. eller överstiger 7,5 basbelopp.

Propositionen innehåller också förslag till de lagändringar som erfordras för att vissa förmåner vid vård av barn och vid arbetslöshet — varom förslag läggs fram i särskilda propositioner — skall kunna tillgodoräknas som pensionsgrundande inkomst.

Sjukpenningen för hemmamakar höjs från 6 kr. till 8 kr. om dagen utan beskattning i samband med att de särskilda barntilläggen till sjukpenningen slopas. Möjligheterna att teckna frivillig sjukpenningförsäkring vidgas till att gälla ett sammanlagt belopp om 20 kr. — mot f. n. 15 kr. — för dag utan beskattning. Vidare upptas i propositionen nya bestämmelser angående förtidspension inom folkpensioneringen och tilläggs pensioneringen. I denna del är förslaget föranlett av att chefen för inrikesdepartementet i särskild proposition (1973:56) förordat vissa ändringar av förmånerna vid arbetslöshet.

Propositionen innehåller också förslag om de ändringar av finansieringsreglerna för sjukpenningförsäkringen som påkallas av den nya utformningen av sjukpenningförsäkringen, av den nuvarande moderskapsförsäkringens omvandling till en föräldraförsäkring med garantinivå (prop. 1973:47) och av införandet av en allmän tandvårdsförsäkring (prop. 1973:45).

Utskottet kan i allt väsentligt biträda de i propositionen framförda förslagen vilka enligt utskottets bedömning innebär avsevärda förbättringar i förhållande till nuvarande sjukpenningssystem. I det följande kommer utskottet att till närmare behandling uppta i huvudsak sådana frågor som aktualiserats i motionerna.

#### *Sjukpenningförsäkring för vissa ensamstående och höjd tilläggssjukpenning för hemarbetande*

Den allmänna sjukförsäkringen omfattar f. n. — förutom förvärvsarbetande — också hemarbetande män och kvinnor (hemmamakeförsäkring). Som hemmamake räknas den som har arbetsinkomst understigande 1 800 kr. och som är gift och stadigvarande sammanbor med maken eller — i annat fall — stadigvarande sammanbor med barn under 16 år till den försäkrade eller hans make eller med person med vilken den försäkrade varit gift eller har eller har haft barn. Till personer som tillhör hemmamakeförsäkringen utgår grundsjukpenning med 6 kr. om dagen. Försäkrad som tillhör hemmamakeförsäkringen kan dessutom teckna frivillig sjukpenningförsäkring och därigenom få en sammanlagd sjukpenning om högst 15 kr. per dag.

Enligt propositionen skall klassplaceringssystemet avskaffas och sjukpenningen utgöra viss procentuell andel av den sjukpenninggrundande inkomsten. Sjukpenningen kommer alltså att — inom ramen för de inkomstgränser som ovan angetts — kompensera bortfallet av förvärvsinkomst med en för samtliga sjukpenningberättigade lika stor andel av den bortfallna inkomsten. För att förhindra att personer, som vid tiden för lagändringens ikraftträdande är sjukpenningförsäkrade på grund av en

årlig förvärvsinkomst mellan 1 800 och 4 500 kr., skall få en försämring i skyddet vid sjukdom har i propositionen föreslagits att dessa övergångsvis skall få behålla sin sjukpenningförsäkring enligt nuvarande regler så länge de har inkomst uppgående till 1 800 kr. per år. Sådan sjukpenning förutsätts bli skattefri även i fortsättningen.

I motionen 1973:281 påpekas, att den som inte längre uppfyller villkoren för tillhörighet till hemmameförsäkringen med eller mot sin vilja avförs från sjukpenningförsäkringen. Detta kan gälla t. ex. änkor utan hemmavarande barn under 16 år eller ensamstående med barn, som överskridit 16-årsgränsen. Motionären finner det socialt otillfredsställande att en persons allmänna försäkringsskydd kan upphöra trots att hans ekonomiska läge inte förbättrats.

Familjepolitiska kommittén har i betänkandet Familjestöd (SOU 1972:34) ingående prövat frågan om rätten att teckna frivillig sjukpenningförsäkring och därvid föreslagit att hemmameförsäkringen skall omfatta person som stadigvarande sammanbor med barn under 18 år till honom eller hans make. I fråga om övriga grupper av ensamstående uttalar kommittén, att det inte kan anses motiverat att utvidga sjukpenningsskyddet vare sig obligatoriskt eller frivilligt uteslutande på grund av ett förutvarande civilstånd eller samboendeförhållande.

Utskottet delar denna uppfattning. Vad särskilt angår det ekonomiska skyddet vid sjukdom för hemmadöttrar och likställda anser utskottet att denna fråga bör lösas på annat sätt än genom tillskapandet av särregler inom hemmameförsäkringen eller den frivilliga sjukpenningförsäkringen. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen 1973:281.

Hemmameförsäkringen skall enligt förslaget i propositionen — i samband med att de nuvarande barntilläggen till sjukpenningen avskaffas — höjas från 6 kr. till 8 kr. per dag. Vidare skall det belopp för vilket frivillig sjukpenning och frivilligt sjukpenningtillägg kan tecknas höjas i sådan omfattning att de totala sjukpenningförmånerna kan uppgå till högst 20 kr. för dag mot f. n. 15 kr.

Motionärerna i den vid riksdagens början väckta motionen 1973:1130 framhåller att den nuvarande totalramen om 15 kr. fastställdes redan 1966 och anser att densamma bör räknas upp med hänsyn till penningvärdeförändringen sedan detta år. Därutöver bör — menar de — en reell höjning av beloppet ske för hemmavarande föräldrar med minderåriga barn. En på längre sikt fördelaktigare reform skulle enligt motionärerna vara att för denna kategori försäkrade införa en obligatorisk sjukpenningförsäkring med statsbidrag till hela avgiften eller större delen därav.

Det i motionen aktualiserade spørsmålet bör enligt utskottets mening ses i samband med den av riksdagen vid ett flertal tillfällen behandlade frågan om ATP-poäng för barnavårdande arbete i hemmet. Enligt utskottets mening måste det vara förenat med stora svårigheter att vid utformningen av sjukförsäkringsskyddet för hemmameförsäkrade finna säkra hållpunkter för en gradering i det enskilda fallet av sjukpenningens storlek. Sjukpenningen är avsedd att ersätta ett inkomstbortfall. Överfört

på hemmamakeförsäkringens speciella förhållanden innebär detta att man vid utformandet av en obligatorisk sjukpenningförsäkring för hemmakar måste fastställa sjukpenningens belopp med ledning av en uppskattning av de kostnader i hemmet, som förorsakas av att hemmakens arbetsinsats bortfaller. Dessa utgifter varierar efter en mängd omständigheter, bl. a. barnantal samt behovet av och kostnader för hjälp i hemmet. Det skulle enligt utskottets mening knappast vara möjligt att inom ramen för schablonregler komma fram till en rättvisande beräkning av dessa utgifter. Härtill kommer att avgifterna för en obligatorisk sjukpenningförsäkring för många familjer skulle bli mycket betungande, varför det – såsom också motionärerna framhållit – skulle bli nödvändigt att lämna bidrag till försäkringen av statsmedel. Utskottet anser principiella skäl tala mot att man finansierar en försäkring av förevarande slag med statsmedel. På grund härav och då kravet på en höjning av det frivilliga sjukpenningtillägget får anses vara tillgodosett i propositionen avstyrker utskottet bifall till motionen 1973:1130. Härigenom anser utskottet också motionen 1973:1684 besvarad i vad den innehåller yrkande om höjning av det frivilliga sjukpenningtillägget. Utskottet avstyrker således bifall även till denna motion i berörda del.

#### *Reformering av de studerandes sjukförsäkringsvillkor*

Enligt gällande bestämmelser kan studerande vara anslutna till den obligatoriska sjukpenningförsäkringen för extrainkomster, som inte har karaktär av engångsföreteelser. De studerande kan vidare teckna en frivillig sjukpenningförsäkring om 15 kr. per dag med en karenstid på 18 dagar.

I propositionen 1973:63 angående studiesocialt stöd har föredraganden – efter samråd med chefen för socialdepartementet – redovisat riktlinjer för hur en särskild sjukförsäkring för personer med studiemedel skall utformas. Föredraganden framhåller att man nu bör fatta beslut om en sådan sjukförsäkring och att det bör uppdras åt centrala studiehjälpsnämnden att i samråd med riks-försäkringsverket närmare utforma bestämmelserna. Försäkringen bör enligt uttalanden i propositionen vara obligatorisk för alla studerande med studiemedel och gälla under den tid som studiemedel utgår. Den studerande bör under sjukdomstiden behålla sin rätt till studiemedel. De återbetalningspliktiga studiemedlen bör i efterhand reduceras med ett belopp motsvarande den återbetalningspliktiga delen av studiemedlen per dag under de ersättningsberättigade sjukdagarna. Karenstiden bör enligt propositionen sättas till 14 dagar. Av uttalanden i propositionen 1973:63 framgår vidare att den frivilliga sjukförsäkringen – i fortsättningen med förbättrade förmåner – alltså kommer att i princip stå öppen för samtliga studerande och att riks-försäkringsverket och centrala studiehjälpsnämnden skall utarbeta erforderliga regler om samordning mellan den nya sjukförsäkringen för studerande samt den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen.

Enligt motionärerna i motionen 1973:1145 innebär införandet av en

särskild sjukförsäkring för studerande inte någon bra lösning. Motionärerna anser att det skulle vara bättre att betrakta studiemedlen som inkomster efter skatt och genom uppräknig med en tänkt skattesats göra dem jämförbara med inkomst av förvärvsarbete. Härigenom skulle de studerande kunna ingå i den allmänna försäkringen på villkor liknande dem som gäller för förvärvsarbete.

Utskottet anser att den i propositionen 1973:63 aviserade försäkringen för studerande i förening med den i propositionen 1973:46 föreslagna höjningen av beloppen inom den frivilliga sjukförsäkringen tillgodoser det i motionen framförda kravet på reformering av de studerandes sjukförsäkringsvillkor. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen 1973:1145.

### *Övergångsbestämmelser för återkallande enligt 11 kap. 7 § AFL*

Enligt gällande bestämmelser kan försäkrad göra anmälan om undantagande från försäkringen för tilläggspension såvitt angår inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Om undantagande skett, tas vid beräkning av pensionsgrundande inkomst för tid efter ingången av året näst efter det då anmälan gjorts hänsyn endast till inkomst av anställning. Undantagandet får betydelse även för storleken av den försäkrades sjukpenning genom att man vid placering i högre sjukpenningklass än klassen nr 2 inte tar hänsyn till inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Ett undantagande innebär alltså att den försäkrade har rätt till endast grundsjukpenning. Undantagande kan återkallas tidigast fr. o. m. det årsskifte som inträffar sedan undantagandet ägt giltighet i fem år. Har anmälan om undantagande återkallats, kan den försäkrade inte ånyo göra sådan anmälan.

En konsekvens av sjukpenningutredningens förslag att slopa uppdelningen i grundsjukpenning och tilläggssjukpenning är att vid undantagande sjukpenningförsäkringen helt träder ur funktion såvitt gäller annat än anställningsinkomst. Riksförsäkringsverket har i sitt remissyttrande över sjukpenningutredningens betänkande påpekat, att egenföretagare som gjort anmälan om undantagande – om förslaget antas oförändrat – kommer att förlora sitt grundskydd vid sjukdom. Verket har framhållit att detta i vissa fall kan medföra avsevärda nackdelar och förordat att övergångsbestämmelser införs för dessa fall.

Motionärerna i motionen 1973:1684 påpekar – med hänvisning till riksförsäkringsverkets remissyttrande – att propositionens förslag för de egna företagarna innebär en försämring, som inte kunnat förutses när anmälan om undantagande gjorts. De anser det angeläget att egenföretagarna informeras om konsekvenserna av den nya lagstiftningen och att de erhåller möjlighet att återkalla anmälan om undantagande utan hinder av att undantagandet ägt giltighet kortare tid än fem år. Då ett återkallande får verkan tidigast från och med nästa årsskifte bör – menar motionärerna – informationen till de berörda lämnas i god tid före den 1 januari 1974.

De i propositionen föreslagna övergångsbestämmelserna i fråga om försäkrade med inkomst som inte överstiger 4 500 kr. har uttryckligen förklarats avse även försäkrade som gjort undantagande från försäkringen för tillägspension. Detta innebär att det endast är egenföretagare som gjort undantagande och vilkas inkomst överstiger 4 500 kr. som förlorar sitt grundskydd vid sjukdom. För dessa medför emellertid de nya reglerna konsekvenser som enligt utskottets mening är mindre tillfredsställande. Utskottet delar därför den av riksförsäkringsverket och motionärerna framförda uppfattningen att bestämmelser bör införas, som ger den försäkrade möjlighet att inom viss tid återkalla ett tidigare undantagande i samband med övergången till det nya systemet oavsett den förut berörda femårsregeln. Dessa bestämmelser bör enligt utskottets mening lämpligen utformas på samma sätt som de vilka i propositionen föreslås gälla i fråga om övergång från sjukpenningförsäkring med karenstid till försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid. Utskottet anser således att ett tidigare undantagande bör kunna återkallas före utgången av mars månad 1974. Sedan återkallelse skett blir vederbörande sjukpenningförsäkrad för hela sin inkomst med eller utan karenstid efter eget val.

Återkallelse av anmälan om undantagande från försäkringen får betydelse också för beräkningen av pensionsgrundande inkomst. Efter som pensionsgrundande inkomst fastställs för kalenderår bör återkallelse som sker under tiden den 1 januari – den 31 mars 1974 i pensionshänseende få retroaktiv verkan fr. o. m. den 1 januari 1974.

Utskottet föreslår att bestämmelser av nu angiven innebörd tas in i övergångsbestämmelserna. Intet bör hindra att återkallelse enligt dessa bestämmelser sker redan under år 1973 med verkan från den nya lagens ikraftträdande.

#### *Kompletterande sjukförsäkring*

I propositionen har departementschefen uttalat att den obligatoriska sjukpenningförsäkringen bör vara den grund för medborgarnas skydd under sjukdom, efter vilken kompletterande hjälpförmåner bör anpassas. Samtidigt bör den försäkrade genom sjukförmåner inte få en bättre ekonomi än då han är frisk. I likhet med sjukpenningutredningen och huvuddelen av remissinstanserna anser departementschefen det av samhällsekonomiska skäl motiverat med en viss självrisk för det sammanlagda försäkringsskyddet. Denna bör inte sättas högre än nödvändigt och i första hand ta sikte på de mera kortvariga sjukdomsfallen. Eftersom sjukpenningen från den allmänna försäkringen i propositionen föreslås ge så hög kompensationsnivå som 90 % saknas enligt departementschefens mening fog för att kompletterande sjukersättning utgår vid korttidssjukdom. Sådan ersättning bör kunna komma i fråga endast vid längre sjukdomsfall och medges efter en karenstid om 30 dagar. En riktpunkt för kompensationsnivån bör enligt departementschefen vara att sjukpenning och kompletteringsförmåner inte tillsammans ger högre ersätt-

ning för inkomstbortfallet än omkring 95 %, varvid, om kompletteringsförmånerna är skattefria, hänsyn måste tas härtill.

I motionen 1973:1685 har motionärerna framhållit att propositionen måste tolkas så att karenstid sjukpenningförsäkring av inkomster överstigande 7,5 gånger basbeloppet inte kan tillåtas vare sig i form av sjuklöneförmåner eller genom individuell försäkring och att det inte är möjligt att träffa avtal om högre kompensationsnivå än 90 % för de första 30 sjukdagarna. Motionärerna anser det oacceptabelt att den fria avtalsrätten på detta sätt inskränks.

Utskottet finner — i likhet med departementschefen — att en viss självrisk för det sammanlagda försäkringsskyddet vid sjukdom är motive-rad. Med en kompensationsnivå av 90 % kan det enligt utskottets mening inte föreligga anledning att medge kompletterande sjukersättning vid korttidssjukdom. Utskottet kan därför inte biträda motionärernas förslag i denna del. Vad särskilt angår den sammanlagda kompensationsnivån i inkomstlägen över 7,5 gånger basbeloppet tolkar utskottet propositionen så att de principer som gäller beträffande inkomster som täcks av sjukförsäkringen, dvs. inkomster upp till 7,5 gånger basbeloppet, skall tillämpas även beträffande inkomster över denna gräns. Detta innebär att det ej föreligger hinder att utge kompletterande sjukersättning intill 90 % eller — efter 30 dagars karenstid — 95 % av inkomsten. Utskottet förutsätter vidare att någon förändring beträffande storleken av de sjukförmåner som kan utgå efter försäkring i vissa äldre sjukkassor (ex. Framtidsförbundet) inte kommer att ske. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda bifall till motionen 1973:1685.

#### *Övriga frågor*

Motionärerna i motionen 1973:1684 har understrukt betydelsen av att sådana personer som berörs av sjukpenningomläggningen erhåller information om innebörden av de nya bestämmelserna.

Vid bifall till propositionerna 1973:45, 1973:46, 1973:47, 1973:49 och 1973:56 träder den 1 januari 1974 en omfattande socialförsäkringsreform i kraft. Det säger sig självt att en reform av denna storleksordning måste föregås av ett omfattande informationsprogram. Det kan enligt utskottets mening därför förutsättas att berörda myndigheter så långt möjligt kommer att verka för att de nya bestämmelserna blir kända för allmänheten. Något särskilt tillkännagivande anser utskottet därför inte erforderligt och utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen 1973:1684 i denna del.

Mot de delar av propositionen som inte upptagits till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran. I övergångsbestämmelserna har intagits en föreskrift om att vad i vissa bestämmelser angetts för det fall att någon uppbär kontant arbetsmarknadsstöd skall tillämpas när omställningsbidrag uppbärs efter utgången av år 1973. Denna regel bör enligt utskottets mening gälla även vid tillämpning av



bestämmelserna i 3 kap. 10 § AFL. Utskottet förordar därför även i denna del en ändring av förslaget till övergångsbestämmelser.

### Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

#### A. *beträffande ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring*

att riksdagen — med anledning av propositionen 1973:46 och med bifall till motionen 1973:1684 i motsvarande del — antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

#### *Kungl. Maj:ts förslag*

Denna lag — — — — — Svensk författningssamling.  
Äldre bestämmelser — — — — — före ikraftträdandet.  
Den som är — — — — — för tilläggs pension.  
Den som vid — — — — — månad 1974.

#### *Utskottets förslag*

*Försäkrad som enligt 11 kap. 7 § anmält undantagande från försäkringen för tilläggs pension får före utgången av mars månad 1974 — utan hinder av de särskilda villkoren i andra stycket första punkten nämnda paragraf — återkalla denna anmälan med verkan från och med ingången av år 1974. I fall som här avses skall beträffande val av karenstid för sjukpenningförsäkring bestämmelserna i föregående stycke äga motsvarande tillämpning.*

Bestämmelserna i — — — — — före ikraftträdandet.

Beträffande den som är berättigad att uppbära omställningsbidrag enligt 102 § arbetsmarknads-kungörelsen (1966:368) efter utgången av år 1973 skall i fråga om rätt till förtidspension enligt 7 kap. 1 § andra stycket samt i fråga om tillgodoräknande av pensionsgrundande inkomst för tilläggs-pension enligt 11 kap. 2 § bestäm-

Beträffande den som är berättigad att uppbära omställningsbidrag enligt 102 § arbetsmarknads-kungörelsen (1966:368) efter utgången av år 1973 skall i fråga om rätt till förtidspension enligt 7 kap. 1 § andra stycket samt i fråga om tillgodoräknande av pensionsgrundande inkomst för tilläggs-pension enligt 11 kap. 2 § bestäm-

*Kungl. Maj:ts förslag*

melserna om försäkrad som uppbär kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla. Då beslut om ålderspension eller förtidspension meddelas i fall då någon uppburit omställningsbidrag, skall bestämmelserna i 17 kap. 4 § andra stycket om kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla.

*Utskottets förslag*

melserna om försäkrad som uppbär kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla. *Motsvarande skall gälla vid tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 10 §.* Då beslut om ålderspension eller förtidspension meddelas i fall då någon uppburit omställningsbidrag, skall bestämmelserna i 17 kap. 4 § andra stycket om kontant arbetsmarknadsstöd i tillämpliga delar gälla.

*B. beträffande författningsförslagen i övrigt*

att riksdagen med bifall till propositionen 1973:46 antar de vid propositionen fogade förslagen till

- 1) lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
- 2) lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
- 3) lag om ändring i militärsättningsförfordningen (1950:261),
- 4) lag om ändring i lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare,
- 5) lag om ändring i lagen (1967:919) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m.,
- 6) lag om ändring i förordningen (1954:519) angående kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.;

*C. beträffande förslag om höjning av det frivilliga sjukpenningtillägget för hemmamake*

att riksdagen avslår motionen 1973:1130 i motsvarande del;

*D. beträffande utredning angående en särskild tilläggssjukpenning för hemmavarande förälder*

att riksdagen avslår motionen 1973:1130 i motsvarande del;

*E. beträffande de studerandes sjukförsäkringsvillkor*

att riksdagen avslår motionen 1973:1145;

*F. beträffande kompletterande sjukförsäkring*

att riksdagen avslår motionen 1973:1685;

*G. beträffande särskild information*

att riksdagen avslår motionen 1973:1684 i motsvarande del;

H. *beträffande sjukpenningförsäkring för vissa ensamstående*  
att riksdagen avslår motionen 1973:281;

I. *beträffande anslagets storlek*

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen  
framlagda förslag till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budget-  
året 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 2 220 000 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1973

På socialförsäkringsutskottets vägnar  
TORSTEN FREDRIKSSON

*Närvarande:* herrar Fredriksson (s), Jonsson i Mora (fp), fröken Sandell  
(s), herrar Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Magnusson i Nennes-  
holm (c), Persson i Stockholm (s), fru Håvik (s), fröken Pehrsson (c),  
herrar Marcusson (s), Olsson i Stockholm (vpk), Andersson i Nybro (c),  
fröken Bergström (fp), herrar Lindström (s) och Andersson i Ljung (m).

#### Reservationer

1. av herr Jonsson i Mora (fp) och fröken Bergström (fp) vilka ansett

*dels* att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 52 med  
"Det i" och slutar på s. 53 med "berörda del" bort ha följande ly-  
delse:

I motionen 1973:1130 föreslås en mer långsiktig reform som enligt  
motionärerna bör övervägas i linje med förslaget om ATP-poäng för  
barnavårdande arbete i hemmet, nämligen att för denna kategori införa  
en obligatorisk sjukpenningförsäkring med statsbidrag till hela avgiften  
eller större delen därav. Enligt utskottets mening är en reform i  
motionens syfte angelägen och bör närmare utredas. De ekonomiska  
konsekvenserna av en sådan reform måste givetvis belysas ingående.  
Bland de frågor som kräver närmare utredning är den nivå på vilken  
sjukpenningen för hemarbetande bör läggas. Sjukpenningen är avsedd att  
ersätta inkomstbortfall. Överfört på hemmamekeförsäkringens speciella  
förhållanden innebär detta att man vid utformandet av en obligatorisk  
sjukpenningförsäkring för hemmameke bör fastställa sjukpenningen med  
ledning av en uppskattning av de kostnader i hemmet, som förorsakas av  
att hemmamakens arbetsinsats bortfaller. Då avgifterna för en obliga-  
torisk sjukpenningförsäkring skulle kunna bli mycket betungande för  
många familjer bör utredningen också överväga möjligheten att lämna  
bidrag till försäkringen med statsmedel.

*dels* att utskottet under D bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1973:1130 i motsvarande

del hos Kungl. Maj:t anholder om utredning angående en särskild tilläggssjukpenning för hemmavarande förälder med vård av minderårigt barn;

2. av herr Jonsson i Mora (fp) och fröken Bergström (fp) vilka ansett

*dels* att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 54 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motionen 1973:1145" bort ha följande lydelse:

I motionen 1973:1145 framhålls att en samlösning i fråga om de studerandes sjukförsäkring inte är den lämpligaste vägen. Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att de studerande bör inordnas i den allmänna försäkringen på villkor liknande dem som gäller för de förvärvsarbetande. Motionärerna föreslår att studiemedlen — lån plus bidrag — betraktas som inkomst efter skatt och räknas upp med en tänkt skattesats och därigenom görs jämförbara med inkomst av förvärvsarbete. Enligt utskottets mening bör en sådan lösning kunna övervägas.

Enligt de riktlinjer för den särskilda sjukförsäkringen för studerande, som redovisas i propositionen 1973:63, kommer denna att bli obligatorisk endast för studerande med studiemedel, medan övriga studerande hänvisas till den frivilliga försäkringen. Utskottet anser det angeläget att även studerande vilka inte uppbär studiemedel kan inordnas i en obligatorisk sjukpenningförsäkring.

*dels* att utskottet under E bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1973:1145 hos Kungl. Maj:t anholder att förslag snarast föreläggs riksdagen om en reformering av de studerandes sjukförsäkringsvillkor.